

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Från

Skogarna

och

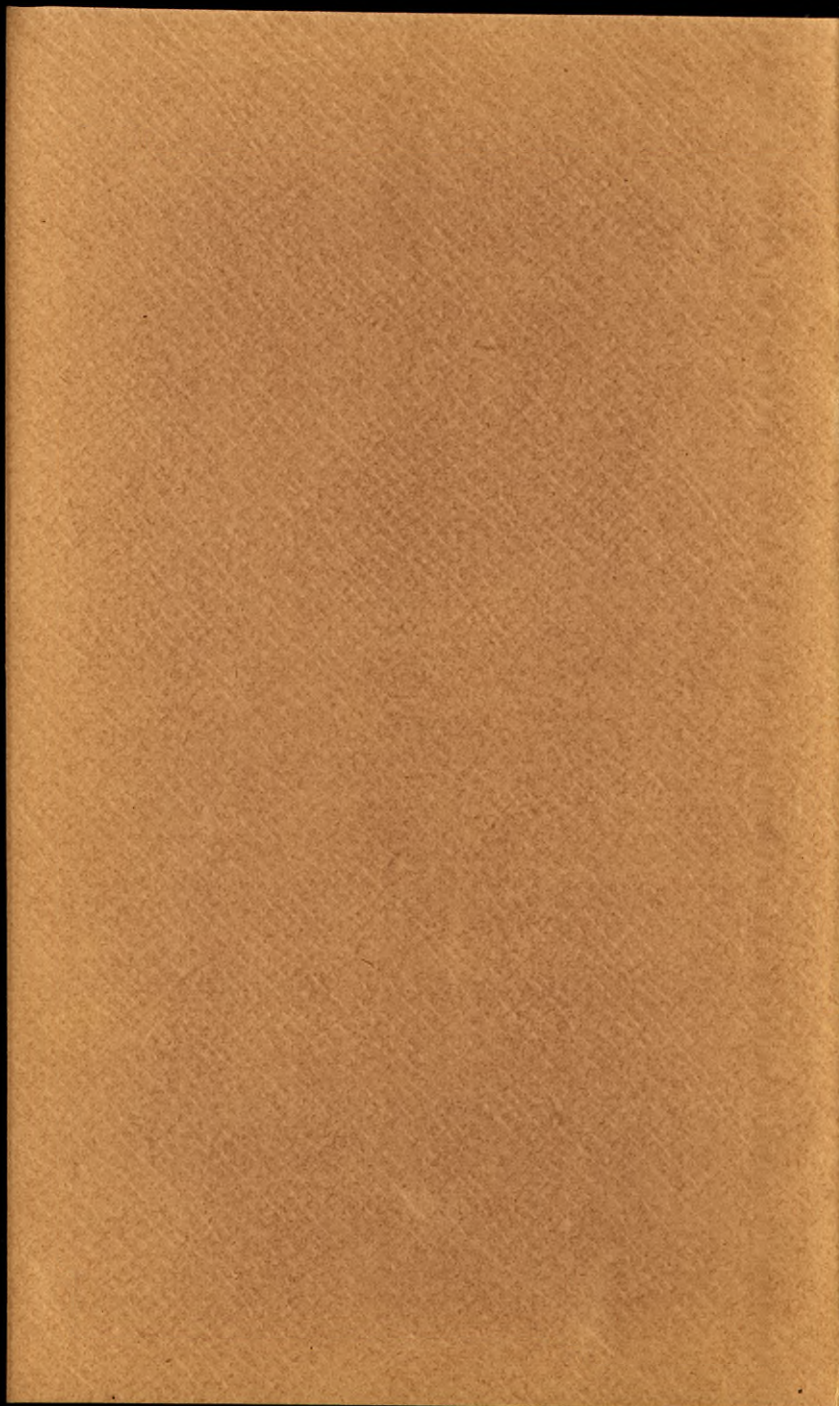
Fjällen

RUNA.

F. & G. BEIJERS

BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG

STOCKHOLM.

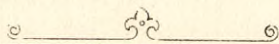
FRÅN
SKOGARNA OCH FJÄLLEN

AF

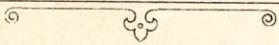
RUNA.

STOCKHOLM
F. & G. BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG,
1896.

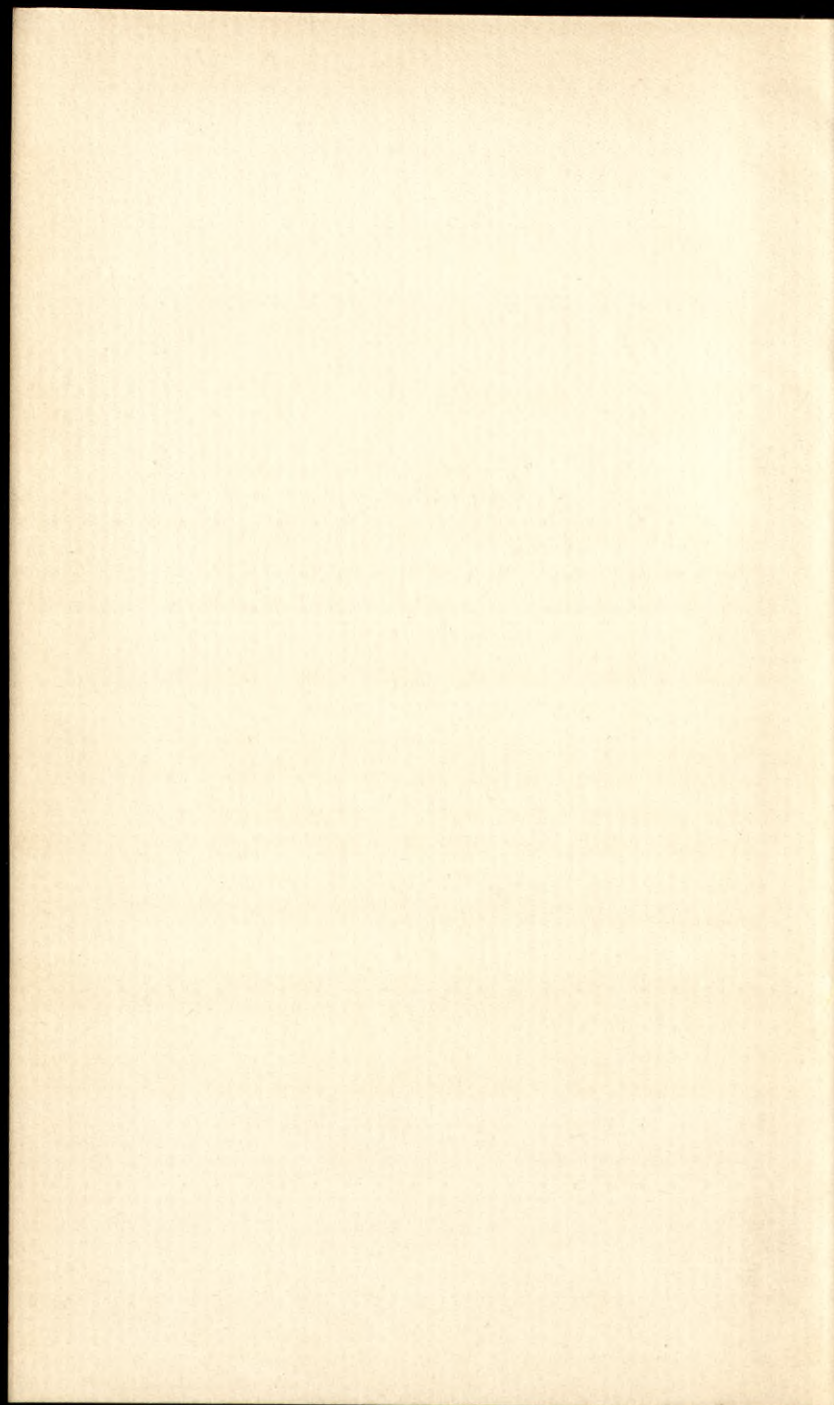
STOCKHOLM
Tryckt hos P. Palmquists Aktiebolag
1896.

INNEHÅLL.

Stolla-Lena	1.
Pikku	20.
Gudrun	37.
Rosa Stjärna	54.
Solvind	64.
Allegori	100.

Stolla-Lena.

Djupt inne i de milslånga skogarna ligger Svansjön. Dess yta är vida större än den vid ett flyktigt ögonkast ser ut, ty den förlöper i många vikar och bukter, speglade trädbevuxna öar. Störst och vackrast bland dessa senare är Lycksalighetens ö. På den stå granar och björkar i en matta af röd ljung. Där slår bofinken sina drillar, där sjunger trasten om sommarnätterna, och hans toner sväfva öfver Svansjöns lugna yta mot den steniga, skogbevuxna stranden midt emot ön, där en annan trast sitter i en annan fura och sjunger ett svar. Deras växelsång höres ibland bort till den enda människoboning, som förirrat sig till Svansjöns ödsliga stränder. Det är blott en liten stuga med torftak och små rutor med gammalt glas, som af ålder glänser både grönt och blått och rödt i solen.

Därinne bor torpar-Mats med sin Kajsa. De äro nu gamla och grå. Deras stora barn-

skara har vuxit upp och lämnat dem så när som på en enda, deras yngsta, den stackars stolla-Lena.

Det är synd om Lena. Föräldrarna och alla andra tycka, att det bästa vore för henne om hon finge dö, men hon tycks ej få det. Hon är frisk och stark till kroppen, men förståndet — det ha himlens vindar tagit.

Hon var dock ett begåfvadt barn, ja så begåfvadt, att hade hon varit pojke, brukade far säga, så skulle hon fått läsa sig till präst. Men så kom det något åt henne, ingen visste hvad. Hon började grubbla och blef underlig, och så småningom blef hon hvad hon sedan förblef — stolla-Lena.

Numera duger hon just ej till mycket. Får hon se folk, blir hon vild och springer långt bort och gömmer sig. Ibland skall hon hjälpa mor, men det går ej bra. När hon mjölkar Hvitån, måste mor hålla ögat på henne, annars kan hon sitta långa stunder med stäfvan mellan knäna och händerna sysslolösa i skötet, och tankarna — ja, hvar äro de? Då ropar mor och säger:

»Lena, hvarför sitter du och stirrar så där? Hvad tänker du på?»

Då vaknar Lena upp, drar munnen till ett gåtfullt leende och börjar mjölka igen. Hvad hon tänker på, säger hon aldrig. Männe hon vet det själf?

Ibland skall hon gå till källan och hämta vatten, men när hon då lutar sig öfver dess rand för att fylla krukan, förvånas hon af att se en blå himmel bland tallarnas kronor därnere som däruppe. Hon ser uppåt, hon ser nedåt och jämför. Det är lika och ändå icke lika. Hon rör med en sticka i vattenspegeln, och genast gå himlen och talkronorna därnere i vågor och dallringar, medan de därofvan äro lika lugna och klara. Hvad tänker stolla-Lena? Tänker hon, att människosjälen är en sådan källa, som skall spegla himmelen, men som måste vara klar och stilla för att kunna göra det? Tänker stolla-Lena något ditåt vid källans rand? Ingen vet, ty om hon än tänker så, kan hon ej säga det.

Hon grubblar och grubblar, medan vattenkrukan står ofylld i mossan vid källans kant. Men mor har tröttnat att vänta och kommer dit på skogsstigen.

Hon bannar ej Lena, det lönar sig ej, utan fyller blott krukan och säger:

»Kom nu, Lena.» Och Lena följer.

Men ibland om nätterna, då trastarna sjunga därute, sätter Lena sig upp och lyssnar, tills hon måste kläda sig och gå ditut. Det hjälper ej, hon drages som af en oemotståndlig makt ned till stranden, där ökstocken ligger förtöjd. Hon löser den, stöter ut från land och ror bort mot Lycksalighetens ö.

Hvarför ön bär det namnet, vet man ej rätt, men stolla-Lena vet det nog. Hon känner sig aldrig så lycklig som där i ljusa sommar-nätter.

Den lilla ökstocken glider fram bland vasssen, det prasslar hemlighetsfullt. Stolla-Lena ler och nickar, det är som om hon förstode vassruggens språk. Hon fäster farkosten vid land och ilar upp på ön. Det knastrar i ljun-gen, när hennes fot stiger därpå.

»Åh», säger stolla-Lena, alldeles som om hon blifvit påmind om något, och plockar sig af ljun-gen en risig krans, som hon sätter på hufvudet. Sedan går hon längre in bland granar och björkar på ön och sätter sig där på en mossbelupen sten, hennes älsklingsplats.

Svansjöns yta ligger så spegelblank, och sommarnattens ljusa skymning sväfvar däröfver,

den silar in mellan tallarnas smärta stammar,
men rifver sönder sin dräkt i granarnas yfviga
grenar och enarnas täta snår.

Stolla-Lena lyssnar efter nattens andedräkt,
och bäst som det är börjar hon sjunga sina vi-
sor, som ingen lärt henne, hvars ord och toner
sväfva upp genom lummiga kronor af löf och
barr för att förklinga i den blå rymden i samma
stund, som de födas på hennes läppar. Än
sjunger hon vemodigt, än stormande vildt, och
midt uppe i den skönaste melodi kan där komma
ett skärande missljud, och ibland kan hon tvärt
afbryta en fin, svärmande sång med ett dishar-
moniskt skratt. Stolla-Lena öppnar sällan mun-
nen, annat än då hon är ensam, och då endast
för att sjunga. En gång sjunger hon:

»Hur du lockade mig,
du min fågel i skog!
Hur förstälde du dig!
Men jag kände dig nog! — — —
O hoj och o hi,
såg du flyende hind,
som flög ängsligt förbi,
följd af jagande vind? — —

Vet du, att hon var min syster?
Vet du, hvad mitt hjärta lyster?
Lyster hämnas, lyster dö,
lyster bäddas under snö! — —»

En annan gång sjunger hon:

»Hvad hviskar vassen till min strand?

Hvad menar Svansjöns tysta and,

som jag ser simma hit ibland

fram mot Lycksalighetens ö,

när aftonrodnans lågor dö

där börtom åsens tallar? — — —

Ha, prassla vass,

tiss-tissel-tass!

Din hemlighet

nog Lena vet,

fast hon ej är som andra! — —

Oho, oho!

hon är lik öde furumo,

Hon är lik skogens värsta snår,

hon är en frusen sällhetstår! — — —

Hon gick i vall

bland gran och tall

i dunkel skog

och vakan slog.

Då kom den skuggan hemsk och blek,

som sedan ej från henne vek.

Den steg ur nattens dimmor opp

och släckte hennes känslas hopp

och hennes tanke tog! — — —

Oho, oho!

Hon är lik öde furumo,

hon är lik skogens värsta snår,

hon är en frusen sällhetstår! — — —»

Och många flera visor sjöng hon, som blott

den tysta sommarnatten fick höra, där den låg och drömde kring Svansjönejder.

Men i ett uppehåll i sången hände, att hon hörde sitt namn ropas från den strand, där kobjan stod. Sången dog på Lenas läppar, hon lutade sig framåt och kastade en förargad, forskande blick öfver vattnet. Den risiga kransen af röd ljung gled på hennes hufvud, med båda händerna höll hon den kvar, och ögonen sågo så mörka ut som dunklet i skogens djupaste gömma.

Ropet upprepades ännu en gång. En tung suck banade sig fram ur Lenas bröst, hon reste sig upp och gick mekaniskt motstranden. Kran sen gled från hennes hår ned bland ljungen, där den plockats. Den fick ligga. Lena hoppade i ökstocken och började ro mot hemmets strand, där far, som ropat henne, stod väntande. Glöden slocknade i blicken, ju närmare hon kom hemmet. Det vilda, liffulla i den sällsamma flickans sätt dog bort, och den vanliga stela maskinmässigheten kom i stället. Hon rodde taktfast utan att se sig om, ända tills farkosten hårdt stötte mot land. Far drog den med ett kraftigt tag ännu längre upp, och Lena steg ur.

»När skall du lära dig att ligga stilla i din

bädd, så att jag ej skall behöfva gå upp och söka dig om natten och störa min hvila», brummade far. Lena följde tyst med böjdt hufvud efter honom in i stugan.

»Det barnet fingo vi för våra synders skull, mor», sade han, när han åter kröp ned i sin fällbänk. Mor suckade. Ingendera tänkte på, att Lena kunde höra dem, och om hon än hör, så förstår hon ju ingenting, den stackars stollan, så tänkte de.

»Mor du, om vi skulle ta bytingen? Det blir alltid några slantar mer i huset, fast fattigvården nog betalar bra lite. Men så kan han väl snart börja göra skäl för sig, han är ju på sjetten året», sade far en dag.

»Men Lena», invände mor med en blick på denna, som satt vid fönstret med händerna sysslolösa i knäet, medan blickar och tankar gjorde sällskap långt bort öfver den solglittrande sjön och de vågiga skogshöjderna där bortom.

»Hon gör ju ej en fluga för när, så inte lär hon skada pojken», menade far.

»Som du vill då. Men jag är bra gammal att ta i tu med barn igen», svarade mor.

»Du har haft så god öfning, så det går af gammal vana», ansåg far.

Därvid blef det. Kajsa blef fostermor på gamla dar, och socknen betalade en spottstyfver till Mats för gossen. Han hette Kalle, hade lingult hår, blå ögon och den skäraste hy, om han blef tvättad.

Det var kväll, lille Kalles första kväll i det nya hemmet. Mor hade lagt gossen och sedan gått ett ärende till byn. Far var ute på ägorna, endast Lena var inne hos den lille. Hon satt på sin vanliga plats vid fönstret, men såg ej ut därigenom, utan in i rummet bort till fällbänken, där Kalle vände sig oroligt af och an utan att kunna somna. Slutligen satte han sig upp i bädden.

»Lena», sade han. Hon spratt till och såg ned, alldeles som om hon blifvit ertappad med något olofligt.

»Lena, kom hit», bad Kalle.

Van att lyda steg Lena genast upp och gick fram till bädden.

»Jag kan inte somna utan att be min aftonbön. Mormor brukade alltid göra det, men hon ligger på kyrkogården nu. Vill du ej bedja med mig i stället», bad gossen.

Lena nickade och drog sin mun till ett

leende, som folk brukade kalla fånigt, men lille Kalle tog det på ett annat sätt.

»Fall då på knä bredvid mig och knäpp händerna kring mina, som mormor gjorde», sade han. Lena lydde mekaniskt och tittade undrande på gossen, ängslig att riktigt fullgöra hans föreskrifter. Barnet såg med en lugn, öppen blick in i stackars stolla-Lenas virriga och dunkla ögon och upprepade så sin af mormor lärda aftonbön:

»Gud, som hafver barnen kär,
se till mig, som liten är!
Hvart jag mig i världen vänder,
står min väg i dina händer! Amen.»

Stolla-Lena lyssnade, och det kom som en glimt af förstånd i blicken. Hon förblef i samma ställning, med händerna knäppta kring Kalles, och blott såg på honom. Kalle lösgjorde sina små händer ur hennes, slog armarna om hennes hals, kysste henne och sade:

»Tack Lena, nu skall Kalle sofva. God natt!»

Sedan vände han sig mot väggen, rullade in sig i täcket och var snart försänkt i djup sömn.

Men Lena reste sig ej. Stora tårar stod i hennes ögon. Hon såg på barnet, strök för-

undrad med handen öfver kinden, där den lille kysst henne, och förvånades sedan att finna sin hand tom, då hon tittade i den. När hade någon senast kysst Lena? Det mindes hon ej.

»Hvad gör du där, Lena?»

Det var mors röst, den ljud orolig och skarp i Lenas öron. Hon reste sig hastigt och gled ut genom dörren ned till stranden, undan mors forskande blickar.

»Kan just undra hvad hon ville barnet», mumlade den gamla misstänksamt och gick fram till bädden, där dock jämna andetag förrådde, att ingen skada skett.

»Hm. Det var nog, som jag sade, ej så klokt att ta' hit barnet. Hvem vet hvad stollar ta' sig till, och hon är ej van vid barn. Men gubben vill förstås ha sin vilja fram», muttrade den gamla.

Under tiden hade Lena rott bort till Lycksalighetens ö och satt sig på sin älsklingssten. Det var så vackert. Solen sjönk just där borta. Skogstopparna aftecknade sig skarpt och tydligt mot en bakgrund af aftonrodnadens glödande glans. Kvällsvinden susade i granarnas toppar, och grenarna längre ned vajade sakta för dess fläktar. Det prasslade i björkarnas blad, det

hviskade i vassruggen. På sjön, som speglade aftonhimmelen, krusades ytan helt svagt här och där. Lena såg uppåt, hon såg sig rundt omkring, hon lyssnade till alla dessa välkända ljud, som i afton dock tycktes till hennes öra bära en hittills främmande ton. Sången ville ej komma på hennes läppar som vanligt. När hon äntligen öppnade dem, blef det blott för en hviskning.

»Gud, som hafver barnen kär,
se till mig, som liten är!
Hvart jag mig i världen vänder,
står min väg i dina händer!»

Lena sjöng detta knappast hörbart och såg sig omkring in i skogens tätaste snår, på de susande träden, den prasslande vassen, den glänsande vattenspegeln, den höga blå rymden, aftonrodnadens lågor, öfver allt, liksom sökte hennes blick dessa osynliga, mäktiga händer, som voro omkring henne, hvarthelst hon vände sig. Hon kände något liknande fruktan. Det var så nytt detta, så hemlighetsfullt. Gud, Gud och hans allmakts händer! »Gud, som hafver barnen kär . . .» Barnen, ja, men henne, henne stackars stolla-Lena, hvem hade henne kär? Åter stodo stora tårar i hennes ögon. Solens sista strålar bröto sig mot dem, så att landskapet låg för

Lena i skiftande, glimrande färgprakt. Lena grät. Hon förstod ej hur det var fatt med henne, förstod ej hvad hon längtade efter, hvad hon ville, hon förstod ju ingenting, hennes förstånd var borta. Men hon kunde känna och lida, ty, utan förstånd, var hon dock människa. Det tycktes far och mor och alla glömt, men lille Kalle var ej som de, annorlunda mot henne än mot andra. Därmed hade han ovetande berört en känslig sträng i hennes själ, som ännu vibrerade och väckte en svallning af underbara nya känslor inom henne.

Kalle och Lena blefvo snart de bästa vänner. I början var det visserligen med misstro, som mor lät dem vara tillsammans på tu man hand, men så småningom kände hon sig lugnare. Det var tydligt att Lena höll af barnet, och så var hon ju så fromsint, stackars stolla.

Kalle var ännu för liten att kunna göra nytta, och Lena dugde ju till ingenting, därför fingo de ostörda ströfva omkring i skog och mark, när de så behagade. Då höllo de alltid hvarandra i hand. Kalle pratade oupphörligt. I början förvånade det honom nog, att Lena aldrig svarade med annat än en nick eller

ett leende, men så småningom vande han sig därvid.

Han pratade på sitt barnsliga vis om allt möjligt. Han berättade för Lena om mormor, som tagit vård om honom, när mor dött, om sin sorg vid mormors död, men hur han känt sig glad igen, när prästen förklarat för honom, att mormor lefde och var lycklig hos Gud, och att lille Kalle skulle få se henne igen, om han var en snäll liten gosse och trodde på Gud.

»Tycker Lena, att jag är snäll, och tror Lena, att jag snart får gå till Gud, där mormor är?» frågade han och såg upp i sin följeslagarinnas ansikte. Lena bara såg på honom och log sitt vanliga breda leende, men det var nog för Kalle. Han inlade däri det svar han ville ha; och det gjorde han vid alla tillfällen. Så kom det sig, att Lena aldrig motsade honom, och att deras sämja aldrig blef störd.

Lena lyssnade alltid uppmärksamt till hans prat, men lyckligast var hon, när han bad sin lilla bön om kvällen. Det var alltid Lena, som då måste knäböja hos honom, han gillade ingen annan än henne, och Lena var alltid till hands. Det var som om hon längtat hela dagen till den stunden. Med den mest spända upp-

märksamhet och andakt lyssnade hon hvarje gång till de enkla orden i den lilles barnabön. Och när Kalle gaf henne godnattskysssen, då flög liksom en glimt af lycka öfver de eljest intetsägande dragen. När han sedan somnat, förblef hon alltid kvar i samma ställning, tills mors röst återkallade henne till verkligheten.

Ännu ibland om nätterna smög Lena sig ut ur stugan bort till sin älskade ö, men de vilda eller långtansfulla sångerna ljödo alltmera sällan från hennes läppar. De hade fått lämna rum för Kalles lilla barnabön. Det var alltid med skygghet och mycket lågt som Lena framsjöng den. Tyckte hon det var förmätet att så tillägna sig gossens bön och bedja den själf? Väcktes därvid i hennes dunkla själ halfförgätna minnen från en lycklig, försvunnen tid, då hon själf som ett rosigt barn bedt den bönen? Ingen visste. En skygghet utan like hindrade henne att tala. Blott den skymmande, tysta sommar-natten och de höga, tigande träden på ön och Svansjöns slumrande vågor fingo lyssna till ljudet af hennes stämman, ana hvad de kunde af hvad som rörde sig i denna fördunklade människosjäl, som hyste ett kaos af känslor

men intet förstånd att bringa dem fram till klarhet.

Som hon satt där en natt, varseblef hon plötsligt ett starkt sken, som flammade upp från det håll, där stugan stod. Hon lutade sig framåt och såg dit. Genom taket på den lilla hyddan höjde sig en eldtunga mot den höstliga, mörka natthimmelen med dess tusende stjärnor. Lena stirrade en stund på eldflamman, som växte och hungrigt grep omkring sig. En tanke arbetade sig långsamt fram ur flickans hjärna och tog sig slutligen uttryck i ropet: »Kalle, far, mor!»

Som en pil var hon nere vid stranden och i ökstocken, som med hastighet drefs fram af Lenas kraftiga armar öfver Svansjöns mörka vågor, hvilka denna natt ej lagt sig till hvila, utan, drifna af den gryende höstens vindar, oroligt jagade hvarandra.

Lena skyndade utan fruktan in i den brinnande stugan, väckte far och mor och hjälpte dem ut, hvilket ej var lätt, då röken redan till hälften kväft dem. Väl ute i luften kvicknade de dock snart vid. Kalle bars på Lenas armar ut. Den kyliga luften omfläktade honom och återgaf honom medvetandet. Lena drog en djup suck af lättnad, då hon såg honom slå upp sina

klara, blå ögon och se på henne. Han satte sig upp i hennes knä och tittade förvånad mot stugan, som nu brann i alla knutar. Hur elden uppkommit var en gåta. Lena begagnade aldrig ljus, så hennes kunde ej felet vara. De eldröda flammorna dansade vildt och kastade sitt sken öfver Svansjöns svallande yta och lyste in bland träden på Lycksalighetens ö.

»O, min häst, min häst», klagade Kalle, plötsligt ihågkommande sin enda leksak, en liten trähäst, som han fått några dagar förut, och som han ej velat skilja sig ifrån ens om natten, utan haft hos sig i sängen.

Lena, som hörde hans utrop, reste sig hastigt och skyndade utan tvekan in bland de sprakande lågorna.

»Lena, Lena», ropade mor och måste hållas tillbaka för att ej rusa efter dottern.

Grannarna, som skyndat till, då de vaknat och sett eldskenet långt ifrån, stodo häpna och förskräckta, men ingen ville våga lifvet för en stolle, som själf ville brännas. I detsamma kom dock Lena ut igen. Elden hade fattat i hennes kläder och hår. De, som langade vatten, skyndade emot henne för att släcka de rasande lågorna kring hennes kropp, men hon ilade undan

dem fram mot Kalle och framtog hastigt en liten, halft förkolnad trähäst, som hon dolt i barmen. Den kastade hon ned bredvid honom och ilade sedan jagad af de brännande lågornas smärta ned mot stranden, ut i vattnet, ned i de kalla, släckande vågorna. Hon sam bort mot Lycksalighetens ö. Men håret brann ännu, hon bar en glödande krona på hjässan. Drifven af smärta böjde hon ned hufvudet i de svala, sköna vågorna. Det brusade och susade, se'n blef det så lugnt och svalt och hvilsamt i djupet.

»Hon sjunker, hon sjunker!» Man hade lämnat det brinnande huset och skjutit ut den enda ökstock som fanns och letade nu med för-tviflan efter fler. Det var ej fråga om stolla- Lena mer, det var en människa i dödsfara.

»Där är hon, fort, ro dit!» Men det var för sent. Svansjöns vågor, som hon älskat, hade släckt hennes lif, hade gifvit hennes oro hvila och vaggade henne nu sakta i döden. Hennes ande hade sväfvat upp genom höstnat- tens djupblå himmel med dess strålande stjärne- här, dit upp, dit förståndet gått före den, till en bättre värld, till Gud.

Lena blef begrafven. Far timrade ett en-

kelt träkors, som sattes på grafven och fick till inskription Kalles lilla bön, som far nog märkt att Lena älskat.

Kalle växte upp och fick ett eget hem, fick hustru och barn och blef lycklig. Men där stod alltid på bästa hyllan bredvid bibeln en liten trähäst, svartbränd och illa medfaren, och ännu i sena åldern, då Kalle såg på den, kunde tårar komma honom i ögonen.

Pikku.

Nej se, hvad var det? Flögo ett par små myggor ned för Sarjektjäkkos hvita fjällrygg? Nej, inga myggor finnas om vintern i Lappland, och inte kan du heller se dem på så långt håll. Sarjektjäkko ligger mycket längre bort, än du tror, det synes så nära, men det är blott en synvilla. Hvilka voro då de små svarta punkter du såg ila utför fjällsluttningen? Jo, de voro Pikku och hans hund, Pikku på skidor och hunden på tassar.

Pikku är den raskaste lappgosse i hela Lappland. Han är rund och frisk och hurtig, aldrig rädd och alltid glad. Pikku är ej hans egentliga namn, det är blott ett smeknamn och betyder liten. Hans trognaste vän, enda lek-kamrat och ständiga följeslagare är Halli, den lilla gula, långraggiga lapphunden, som deltagit med Pikku i hundra äfventyr. Man ser sällan den ena utan den andra. Om nätterna, då Pikku kurar in sig bland renhudarna i kåtan, kommer

Halli och kryper tätt intill honom och tjänstgör antingen som hufvudkudde eller sängvärmare. Han är så mjuk och varm, lilla Halli, man soffer så godt med hufvudet begrafvet i hans yfviga päls. Den enda olägenheten är, att hufvudkudden ibland börjar skälla, om något vargtjut eller annat misstänkt ljud förnims därutifrån fjällen.

De båda vännerna ge sig ofta ut på långa färder i fjällen, och det var under en sådan du såg dem som två små punkter mot den hvita snön på Sarjektjåkko.

Det var en nyårsnatt, då Pikku låg och sof i kåtan med hufvudet hvilande i Hallis päls.

»Voff», sade hufvudkudden.

Pikku vaknade och gaf honom en liten knuff, för att han skulle vara stilla, men hufvudkudden var ovanligt orolig.

»Voff, voff», skällde han om igen.

Då måste Pikku öppna sina sömniga ögon för att se hvad som stod på. Det drog kyligt om benen, kåtan måste vara öppen. Ja, ganska riktigt, den var så, och där stod en liten, liten underlig varelse och tittade in. Det var en liten dvärg, från topp till tå klädd i grått. Ett långt, böljande, snöhvitt skägg hade han, som var så

långt, att det släpade mot marken. Hans ögon voro små men djupa och gåtfulla, som om de skådat mycket, som ej mänskoögon sett. Nu voro de fästade på Pikku med ett godt och vänligt uttryck, som ingaf gossen förtroende.

»Stilla Halli», befalldes Pikku och gick emot den lille gästen med tysta steg för att ej väcka de andra, som sofvo kring den slocknande elden i kätans midt.

»Hvem är du, och hvad vill du?» hviskade han.

»Jag är portvakt i Sarjektjåkko och heter Tusensekel», svarade den lille gråe och sträckte blickande ut handen mot Halli, som följt sin husbonde tätt i spåren och nu misstroget nosade på gubbens ben. »Hvarje nyårsnatt», fortfor han, »när jag öppnar fjället för det gamla året, brukar jag taga en tur kring världen för att studera det nya, och nu har jag just slutat en sådan färd.»

»Men hvad vill du oss?» frågade Pikku.

»Jag vill, att du skall följa mig till kung Urålder, min härskare, som bor i Sarjektjåkko's salar», svarade Tusensekel.

»Hvad vill han mig?» frågade Pikku.

»Han vill se ett barn af lapparnas folk

och bad mig att på återvägen i natt taga ett sådant med mig in i fjället. Vill du följa mig?»

»Får Halli gå med?»

»Ja, om han uppför sig hyggligt», svarade Tusensekel.

»Du för oss väl säkert tillbaka igen? Vi vilja ej stanna i Sarjektjåkko», sade Pikku.

»Var du lugn», svarade Tusensekel och log i sitt långa skägg.

Och så gingo de ut alla tre. Pikku slöt omsorgsfullt igen kåtan efter sig och följde sedan Tusensekel, som gick före på den hårdfrusna snön. Det gnistrade alldeles som diamanter på de vida, hvita snöfälten, då midnattsmånen kastade sin silfverglans däröfver. Stjärnorna blinkade och tindrade och gnistrade däruppe på det dunkelblå himlahvalfvet. I norr flämtade ett svagt norrsken. Det var så kallt, att snön knarrade och gnisslade under Pikkus fötter och Hallis tassar, men Tusensekel gick lika ljudlöst framåt som tiden. Pikku såg på honom och undrade härpå. Men Tusensekel tycktes ej lägga märke därtill utan gick lugnt sin väg fram. Med ena handen stödde han sig under gåendet mot sin böjda runstaf, med den andra höll han undan det långa, hvita skägget för att ej snafva

däri. Det släpade efter honom bland de gnistrande snökornen. Hans lilla dvärgagestalt var framåtlutad, men de djupt liggande, gåtfulla ögonen skådade mot de höga stjärnorna, som brunno därofvän. Pikku såg dit Tusensekel såg, men fann ingenting ovanligt.

»Hvad ser du däruppe, som så fångslar ditt öga, Tusensekel?» frågade han slutligen.

»Säg mig först hvad du ser», svarade den underlige gubben.

»Jag ser stjärnor, den ena mer strålande än den andra, och jag ser himlahvalfvet, där de alla ha sin plats, och jag ser månen, som lyser vår väg, och så ser jag norrsken i norr om Sarjektjåkko.»

»Intet mera», frågade Tusensekel med något som liknade återglansen af ett leende. »Ser du icke i hvarje stjärna en okänd värld, i det blå hvalfvet en oändlig rymd, i det svaga norrskenet brutna strålar af ett himmelskt ljus mot jordens isar? Ser du ej i anden bortom de stjärnor, som synas, värld efter värld i svindlande oändlighet? Och hör du ej, gosse, hör du ej deras gemensamma sång, om den lag de alla måste lyda?»

Pikku såg dit upp. Det var så underligt

alltsammans. Han tyckte, att stjärnhimmelen vidgade sig och blef mångdubbelt större och högre, och han kände sig själf så liten, så liten därvid. Men någon sång hörde han ej, och det sade han till Tusensekel.

»Jag kunde tro det», sade den gamle blott.

»Men hvilken är då den lag, som de alla lyda?» frågade Pikku.

»Förgänglighetens lag», svarade Tusensekel med en suck. Det föreföll Pikku, som om den sucken upprepats af alla fjällen rundt omkring, af stjärnorna därofvän och af snön under hans fot. Var det möjligt, att Tusensekels suck, som förefallit så lätt, att Pikku knappt lagt märke därtill, i själfva verket varit så tung, att den framkallat ett eko när och fjärran ifrån?

»Hur kunde du sucka så?» frågade han häpen.

»Så hörde du då till sist världarnas sång», sade gubben.

»Var det den sången jag hörde?»

»Ja ett svagt eko däraf.»

»Hu», sade Pikku, »då skulle jag ej vilja höra sången helt och hållet, när blotta ekot kunnat göra mig så beklämd!»

De gingo vidare en stund under tystnad.

Månen sken klart, och de tre vandrandes skuggor föllo skarpa på den hvita snön. Halli var omedveten om de nya, underliga tankar, som rörde sig i hans unga husbondes hufvud. Visserligen förvånade det honom, att han ej fick ens en blick till svar, då han emellanåt såg upp i Pikkus ansikte och viftade med svansen. Men hans hundförstånd kunde ej uppleta någon annan orsak till denna ovanliga försummelse än den lilla dvärgens närvaro. Halli skulle därför ej haft något emot att bita de små grå benen, men han vågade ej utan nöjde sig med att sända en och annan lömsk blick.

»Säg mig, Tusensekel, hvarför sjunga världarna alltid blott om förgänglighetens lag? Ha de inga andra ord i sin sång?» frågade Pikku ändtligen.

»De sjunga den därför, att den är det enda säkra för dem. Visserligen hör jag stundom en annan ton, en ton af hopp, men den är ännu så svag, och jag kan ej fullt förstå den», svarade Tusensekel.

»Nu voro de framme vid Sarjektjåkkos fot. Det väldiga fjället tornade upp sig mot stjärnorna öfver deras hufvuden och såg så hårdt och oåtkomligt ut. Men Tusensekel behöfde

blott slå några slag med sin runstaf därpå, så sprungo dess portar upp med en klang som af stål och järn. De gingo in, och portarna slogo igen om dem på en vink af Tusensekels hand. Halli slöt sig ängsligt intill Pikku, hvars modiga hjärta, för att säga sanningen, äfven häfvade vid portarnas dån, då de föllo igen mellan honom och friheten. Men Tusensekel fattade hans hand och sade: »Kom nu, så skall jag föra dig genom Sarjektjäkkos salar till kung Urålders gemak. Du har intet att frukta. Ingen här kan skada dig utom du själf. Var därför på din vakt och tänk förrän du handlar.»

Det var hemskt inne i fjället, så kallt och mörkt. Det enda ljus, som lyste härinne, var lysmaskarnas fosforslika sken. I dess skimmer såg Pikku orediga konturer af väldiga klippblock, som hängde öfver hans hufvud och dröpo af fukt. Glänsande, hala ödlor kilade in i skrymslen och vrår undan de tre vandrande, hvar de gingo fram. Små dvärgar ilade brådt hit och dit med sina verktyg. Hammarslagen ljödo dofva genom fjällsalarna, då de smidde sina smycken, som intet människoöga fick skåda. Dolda skatter lågo i fjället och vaktades af dvärgarna, som nyfiket tittade på Pikku och Halli, men vörd-

nadsfullt veko undan vid Tusensekels minsta vink.

Till sist inträdde de tre i en väldig sal, den största i fjället. Här stodo skogar af oerhördt höga träd, som ej längre växa på jorden utan bilda stenkolslager i dess inre, och i skogarna gingo mammutdjur. Men midt i salen stod en tron af grön, droppande iskristall med en trönhimmel af gnistrande snö. På tronen satt kung Urålder med sin drottning, Svunnen. Salen upplystes af flammande facklor, hvilka, instuckna bland klippblocken i väggar och tak, lyste med ett blåhvitt, darrande sken.

Kungen var hög och lång men böjd och mager. Hans hy var som gammalt pergament, hans långa hår och skägg liknade grå och tofvig mossa på gamla träd. Han såg hård och obeveklig ut och uppvaktades af jättar. Drottning Svunnen var fin och blek med stora, drömmande ögon. Man såg ej mycket hvarken af gestalt eller anletsdrag, ty hon var helt insvept i en slöja, väfd af nattliga dimmor. Hon var vemodig och skön och uppvaktades af luftiga älfvor.

Tusensekel gick fram till tronen, bugade sig djupt för kungaparet och sade:

»Här för jag på din befallning, kung Urålder, i din höga närhet ett barn af lapparnas folk.»

»Men hvad är det för ett kryp på fyra ben, som han har med sig?» frågade kungen med en röst, som ljudt likt ett underjordiskt dån.

Pikku lade armen om sin trogna Halli och sade modigt: »Det är min hund, och den som vågar göra honom något ondt skall jag klå!»

Halli slickade sin lilla husbondes bruna hand. Kung Urålder skrattade, och det ljudt som en storm bland fjällen.

»Kom närmare, parfvel», sade han, »så att jag och min drottning få se på dig, om vi vilja behålla dig eller ej.»

»Jag vill ej stanna här», förklarade Pikku.

»Du vill ej hit? Och dock skall jag säga dig, att mången i lifvets strider önskar sig till vårt rike», sade drottning Svunnen mildt, och hennes röst ljudt som ett melodiskt eko ur fjärran.

Men kung Urålder satt på sin tron och blickade bistert fram under sina buskiga, gråhvita ögonbryn.

»Vet du hvem jag är, människokryp», sade han. »I tidens första tider föddes jag och skall lefva till dess sista. Jag var först ett barn

men blef en mäktig konung, en eröfrare, som obeveklig lägger till sin fot tid efter tid, värld efter värld. Du såg på natthimmeln under din vandring hit så strålande stjärnor. Millioner bland dem lyda redan under mig. På dem har lifvet lefvat och blomstrat och dött ut, de äro blifna iskylda vulkaner, väldiga grafvar, kringsväfvande i rymden med lånadt ljus. Jag är dödens vasall, jag är en mäktig konung. Och dock, du lilla människokryp, har jag nedlåtit mig att kalla dig hit, och du förstår ej att sätta värde på denna gunst! Men jag vill förlåta dig din dumhet, och som ett tecken därtill — se här, tag denna frukt!»

Kung Urålder vände sig åt sidan och tog från en af de uppvaktande jättarnas händer en silfverbricka, hvarpå låg den mest lockande sköna frukt Pikku någonsin sett. Det var den förbjudna frukten.

»Ät den», sade konungen, »den smakar ännu härligare än den ser ut.»

Det vattnades i munnen på Pikku. Han räckte ut handen för att taga frukten, men kom händelsevis att se uttrycket i kung Urålders ansikte. Det var så ondskefullt, så ifrigt och lömskt, att Pikku ryste. Han såg sig omkring.

Drottning Svunnen betraktade honom med vemsfullt intresse. De små luftiga älfvorna titade ifrigt fram bakom hvarandra, och jättarna stodo färdiga att utbrista i jubelrop i det ögonblick gossen skulle taga frukten. Den ifriga förväntansfullhet, som allas hållning ådagalade, kom Pikku att draga sin hand tillbaka. Det måste ligga något under detta, som han ej förstod. Pikku var en modig gosse. Han beslöt att trotsa kung Urålder och dennes alla jättar och troll.

»Nå», sade kungen med doldt hot i rösten, »hvarför tvekar du?»

»Jag vill ej äta frukten», sade Pikku lugnt och fast.

En andlös tystnad uppstod i fjällsalen. Allas blickar vändes mot konungen, hvars ansikte förvreds af raseri.

»Ät och gör mig till viljes, eller jag fördärfvar dig», röt han så häftigt, att mammutdjuren i stenkolsskogarna höjde sina hufvuden och sågo på honom.

»Hvarför vill du, att jag skall taga frukten?» frågade Pikku.

»Det är en förolämpning mot mitt majestät, om du vägrar», svarade kungen.

»Men det är den förbjudna frukten du räcker mig, jag vill ej äta den», svarade Pikku modigt.

»Jag har ej förbjudit dig den, tvärt om, jag uppmanar dig ju därtill, och eftersom du är i mitt rike nu, behöfver du ej lyda någon annan», svarade kungen.

Pikku tvekade. Alla voro i väntan, det var tyst i den stora salen. Då förnams en djup röst som ur förgångna tider, det var Tusensekels:

»Hvarför fresta barnet, o konung? Om han än förlorar det du eftertraktar, sin odödliga själ, så vinner du den dock aldrig. Har du ej, o konung, under de framfarna sekel lärt dig, att hvarje människas odödliga själ är hennes egen, och om hon än förverkar den, kan ingen annan förvärfva den åt sig?»

»Vill du tiga», röt kungen, darrande af raseri, »om jag kunde, skulle jag förgöra dig för dina djärfva ords skull! Tro honom ej, Pikku!»

Men Pikku hade med undran hört Tusensekels ord och börjat förstå hvad det gällde. Han såg nu allt klart, och då kung Urålder än en gång räckte honom silfverbrickan och be-

kämpande sin vrede sökte locka honom med fagra löften, svarade han:

»Jag ger dig ej min själ, ty den tillhör Gud!»

Vid detta sista ord skakade hela fjället i sina grundvalar, kungaparets iströn vacklade, drottningen föll i vanmakt, kungen blef askgrå och skälfde i alla leder, och jättarna vrålade af skräck och raseri. Det vildaste larm och oväsen rådde. Midt under all denna villervalla tog Tusensekel, som ensam ej tycktes skrämmd, Pikkus hand och förde honom längs långa, mörka gångar bort genom fjället. Halli följde dem. Alltmera på afstånd förnams det bedöfvande larmet från kungssalen, och snart stodo de tre vid fjällets portar. Dessa sprungo äfven nu upp med en klang som af stål och järn och slöto sig sedan åter på en vink af Tusensekels hand.

Åh, hvad härute var tyst, lugnt och klart. Pikku inandades i fulla drag den friska luften. Snön låg hvit och ren på de vida fjällslutningarna. Därofvän blinkade och tindrade stjärnorna, i norr darrade ännu det svaga norrskenet, och månen lutade mot horisonten. De tre vandrarna gingo en stund, tills Pikku blef trött och satte sig i snödrifvorna. Halli kröp tätt intill

honom, och Tusensekel stod framför dem, stödd på sin runstaf. Pikku såg upp mot stjärnorna och sade:

»Skall kung Urålder råda öfver alla dessa världar, och skall hans rike alltid vara?»

Tusensekel svarade: »Så länge tiden varar, skall hans rike växa och bestå. Men en dag måste också kung Urålder själf böja sig för den lag, som lagt världar till hans fötter, förgänglighetens lag. Det skall ske på tidens sista dag. Då skola världarna slockna, då skall det ej finnas något uråldrigt mer, ty allt skall varda nytt.»

»Hur vet du allt detta?» frågade Pikku.

»Seklen ha gått fram öfver mig, och jag har studerat deras hemlighet», svarade Tusensekel.

»Hur vågade du tala till kung Urålder inne i fjället, som du gjorde?» sporde Pikku vidare.

»Jag är den ende i hans rike, som kan våga motsäga honom», svarade gubben, »ty jag tillhör ej honom helt och hållet. Jag tillhör ej endast den tid som varit utan äfven den som är. Och jag lär af hvarje dag, som flyr förbi, därför är jag äfven visare än min kung.»

»Vet kung Urålder af, att han skall förgås?»

»Han anar det, och den aningen gör honom

förtviflad», svarade Tusensekel, »och han anar äfven orsaken: att han ej har en odödlig själ, och därför ville han röfva din. Blott de odödliga själarna öfverlefva tiden.»

»Och jag har en odödlig själ», mumlade Pikku.

»Ja, det är det bästa du fått, bevara den väl och sälj den aldrig för förbjuden frukt», sade Tusensekel.

Det var mycket mera, som Pikku skulle velat fråga om, men en underlig sömntyngd kom öfver honom. Hans hufvud sjönk långsamt ned mot Hallis päls. Han såg som i en dröm Tusensekels lilla krokiga gestalt med det långa, hvita, mot marken släpande skägget, han såg gubbens skugga, som det bortdöende månljuset svagt aftecknade mot den hvita snön. Då nickade Tusensekel långsamt några gånger, sade farväl och gick med ljudlösa steg bort öfver snön i riktning mot Sarjektjåkko. Med ena handen stödde han sig vid gåendet mot sin böjda runstaf, med den andra höll han åt sidan det långa, hvita skägget, som släpade i snön och liksom smälte till ett därmed, men den begrundande blicken var vänd mot de höga stjärnorna. Så försvann han bland Sarjektjåkkos klyftor.

När Pikku vaknade låg han ej i snön, där han somnat, utan i kåtan med Halli till hufvudkudde. Han gnuggade förvånad sömnen ur ögonen och tittade på Halli, som skällde och viftade god morgon som vanligt. Hade han då ej varit i fjället? Var alltsammans en dröm, eller var det verklighet? Ja, hvem kan säga det?

Gudrun.

Ulf Mårdsson, Svarte-Ulf kallad, kämpade i holmgång med Egil Grimsson och fällde honom. Dråpliga hugg hade växlats mellan männen, och länge talades om denna kamp. Egil hade värjt sig som en man anstod, men mot den vilde Svarte-Ulf var ej godt att strida och rädda lifvet.

Nu styrde drakskeppen mot land. Hög och mörk stod Svarte-Ulf i akterstäfven och blickade lugnt öfver vreda vågor. Han räddes ingen, men själf var han fruktad af alla, mera för sin grymhet och list än för sitt mod. Bredvid honom stod hans ljuslockige son, Ragnar, ännu en helt liten sven, som i dag för första gången fått följa fadern på blodig stråt. Bredvid Ragnar stod hans fosterbroder Kolbjörn Torstensson. Kolbjörns fader var en mäktig höfding. Han hade lämnat sonen åt Ulf Mårdsson till fostring.

Kolbjörn var stark och hugstor. Han och

Ragnar hade ingått fostbrödralag och blandat blod med hvarandra.

Stormen var hård, och drakskeppet vräkte svårligen i vågen, men vikingarna sjöngo:

»Faror ej frukta,
framåt blott styra
vågsamme vikingar,
våta af skum!
Möta oss männer,
mot dem vi gå,
blodiga brynjor
bringa vi dem.
Lustigt då leker
lifvet med döden.
Vapnen ej hvila
vekligt i handen,
dråpligt vi dela
dödshuggen ut,
böljan att bringa
blodiga offer!
Susande stormar
söfva till ro
hjältar i djupets
jublande famn!»

Högre än de andra människors ljud Svarte-Ulfs stämma i stormen. Han slog på skölden, och ögonen blixtrade af stridslust.

»Jag menar, att Svarte-Ulfven ej ännu fått nog med blod, fast han fällt Egil Grimsson. Ej

vore det godt att nu råka ut för honom», sade en af männen till en annan.

»Hvad tal fören I därborta?» sporde Ulf och spände ögonen i dem.

»Vi tala om örnen däruppe, som söker rof, fast han ännu är blodig om näbben», svarade männen.

»Ej är det lätt att mätta örnar», sade Svarte-Ulf.

När draken nådde stranden, mötte en af Ulfs trälar honom och mälde, att hans husfru Torgärd skänkt honom ett möbarn.

Då lade sig Ulfs panna i djupa veck.

»Hälsa Torgärd att hon låter utsätta mön», sade han bistert. Trälen gick.

»Illa synes det mig, Ulf, att du ej vattenöser mön, då du är en rik man och ej har mer än ett barn förut», sade Skallegrim, en af Ulfs vänner.

»Ej frågar jag efter hvad dig synes», svarade Ulf.

»Intet godt lär du dock vinna af denna handling», sade Skallegrim.

»Endast ondt skulle den mön bringa mig, om hon finge lefva», menade Ulf. »Du har ej hört hvad Sigyn spåkvinnas sagt.»

»Hvad har hon sagt?»

»Att min ende son skall ljuta döden för sin systers skull. Den spådomen vill jag förhindra.»

»Är så ödets vilja, lär du ej kunna förhindra den», svarade Skallegrim.

»Det är det vi skola se», sade Ulf trotsigt.

När han kom hem till sin gård efter några dagar, sporde han sin husfru, om hon gjort som han sagt.

»Aldrig hade jag vågat annat», svarade hon.

»Hvem utsatte mön?» sporde han vidare.

»Min trälinna Kumba», svarade Torgärd. Ulf gick till Kumba.

»Såg du om någon tog mön, som du utsatte», sporde han.

»En varghona kom och släpade henne in i skogen», svarade Kumba.

Då log Svarte-Ulf, men det var ett leende, som ingen tyckte om att se.

Men Kumba tänkte vid sig själf: »En varghona sade jag. Ja, nog är Sigyn spåkvinna så smidig och snabb som den, när hon smyger i skogen, och nog se hennes ögon så skarpt. Hon såg barnet, som kved på marken, och hon såg också mig i buskarna, då hon tog barnet.

Men för ingen vågar jag omtala detta, ty då drabbar mig Sigyns vrede.»

Åren gingo. Torgärd skänkte Ulf flera söner, med de dogo alla i späd ålder, endast Ragnar lefde. Ulf blef för hvar gång allt bistrare, men Torgärd sade: »Helt visst sker oss detta till straff för att mön blef utsatt.»

»Tig! Den handlingen ångrar jag ej», sade Ulf.

Det var vinter. Ragnar och Kolbjörn jagade björnar i skogen. Ragnar var ljuslett, fager och spenslig, Kolbjörn stor och stark. Från barndomen hade de troget delat allt med hvarandra, både glädje och sorg, och de gjorde så ännu.

Det var ej lätt att få björnen ur idet, men när det lyckats var besten ej god. Då gällde det att spänna armens senor och sikta rätt. Men det var en lek, som anstod vikingalynnen.

»Se på den, han har själfmant krupit ur sitt ide», sade Ragnar, lade pil på båge och siktade på en väldig björn, som lugnt kom gående utan att blifva jägarna varse. Då trädde en fager mö fram helt nära björnen.

»Skjut ej», ropade hon, när hon såg Ragnars båge. Men det var för sent, pilen susade

redan genom luften. Då sträckte mön ut armen, så att pilen trängde djupt in i hullet och darrande fastnade däri. Björnen hade härigenom undgått att blifva träffad. Han förde sitt lurfviga hufvud smeksamt mot flickans knä.

»Där sköt du ett fagert villebråd», sade Kolbjörn.

»Du är den modigaste mö jag skådat», sade Ragnar, då flickan drog ut pilen ur sin blödande arm.

»Illa svider såret, men värre vore dock, om du fällt min trogna björn», sade hon.

»Aldrig förr har jag sårat en kvinna, hellre ville jag rista blodörn på mitt eget bröst», sade Ragnar, »hvad fordrar du i bot?»

»Intet. Det var ju ej din mening», svarade hon.

De båda männen tyckte sig aldrig förr skådat vänare mö. Håret var så stort, att hon väl kunnat skyla sig därmed, ögonen glänste som nattens stjärnor, och hyn var fagrare än skimrande snö.

»Hvem är du», sporde Kolbjörn.

»Jag är Gudrun, Sigyn spåkvinnas dotter. Och hvilka ären I?» sade mön.

»Kolbjörn Torstensson och Ragnar, Svarte-Ulfs son.

Gudrun lade snö på sin sårade arm och sporde männen, om de ej kände hunger och ville gästa henne, så skulle hon reda dem en måltid. De jakade, och hon gick före dem med björnen, hvilken följde henne som en hund. Ynglingarna gingo efter och beundrade hennes högväxta gestalt och stolta hållning.

»Alltför höfvisk tycks du mig för att vara Sigyn spåkvinnas dotter», sade Kolbjörn.

»Har du sett min moder?» sporde Gudrun.

»Nej, men jag har hört, att hon är svart och ful.»

Sigyn bodde i en bergsgrotta. När Gudrun och de båda männen kommo dit, satt hon därinne med ryggen mot grottans öppna del. Hon rörde i en gryta, som hängde öfver elden.

»Så kommer du äntligen, Ragnar Ulfsson, dig har jag länge väntat», sade hon utan att vända sig om.

»Har du ögon i nacken, kvinna, eller hur ser du mig», sporde Ragnar.

»Hvad jag icke ser, det ser jag», svarade spåkvinnan, »var mig ock välkommen du, Kolbjörn Torstensson. Dig hälsar jag under en

lyckligare stjärna», fortfor hon, ännu utan att vända sig om.

»Känner du då äfven mig? Men hvi hälsar du mig lyckligare än min fosterbroder?» sporde Kolbjörn.

»Din fader är en ädel och rättvis man, men Ragnars är hård och grym och trotsar ödet», svarade Sigyn.

»Skall jag sota för min faders fel, är då ej enhvar man för sig?» sporde Ragnar.

Sigyn såg upp och fäste sina svarta ögon på ynglingen, utsträckande sin långa, magra arm emot honom, liksom till besvärjelse, och sade:

»Gå till hafvet och fråga, om ej droppe hänger fast vid droppe, gå till stjärnorna och fråga, om de ej sinsemellan styra hvarandras lopp, gå till skogen och fråga, om ej stammen står fast vid sin rot, och tro sedan, om du kan, att hvar och en är man för sig!»

Sigyn tystnade och började åter röra i den sjudande grytan öfver elden. Gudrun kallade ynglingarna till den måltid hon tillredt och betjänade dem, medan de åto. Sigyn rörde i grytan och såg uppmärksamt ned i dess sjudande vätska, under det hon mumlade för sig själf. Hon syntes alldeles ha glömt sina gäster och

besvarade ej deras afskedshälsning, när de lämnade grottan.

Gudrun följde dem ut. Vinterdagen hade nått sitt slut, och det var skumt i skogen, men på fästet lyste stjärnorna, och snön skimrade hvit på marken.

»Tack för god välfägnad», sade ynglingarna och tryckte Gudruns hand.

»Kunnen I hitta vägen hem?» sporde hon.

»Hvarje hund kan ju följa sitt spår tillbaka, den väg han sprungit», svarade Kolbjörn.

»Är du spåkunnig som din moder, Gudrun?» sporde Ragnar.

»Föga kan jag af hennes konster», svarade Gudrun, »fast jag ofta hör henne tala underliga, visa ord, synnerligast i månenätter.»

»Men nu är ej en sådan natt», sade Ragnar.

»Se dit, är det ej?» och Gudrun visade mot fästet, där nymånens skära lyste öfver skogen.

»Då har Sigyn talat visa ord i kväll, men föga godt båda de mig», sade Ragnar.

Männen skildes nu från Gudrun. Hon stod kvar och såg efter dem, så att de ännu en stund, så ofta de vände sig om, kunde skimta hennes höga, ståtliga gestalt mellan tallarnas raka stammar i nytändningens ljus. Bredvid

henne, med hufvudet mot hennes knän, stod stillsamt den stora, tama björnen.

»Ett olycksöde hvilar öfver mig», sade Ragnar dystert. Hans svårmod likade ej Kolbjörn.

»Om så är, skall jag dela det med dig, fosterbroder, vi ha ju blandat blod med hvarandra», sade han.

Detta blef ej sista gången de gästade i Sigyns grotta.

»Vill du gifva mig ett godt råd, Kolbjörn?» sade Ragnar en dag.

»Intet som jag kan gifva dig, skall du sakna», svarade Kolbjörn.

»Gudrun, Sigyn spåkvinnas dotter, är mig kär. Hur skall jag vinna hennes kärlek och min faders samtycke att gilja till henne?» sporde Ragnar.

Kolbjörn svarade intet, ett djupt veck lade sig mellan ögonbrynen.

»Hvi svarar du mig intet? Synes mön dig för lågättad?» sporde Ragnar.

»En drottning är ej värdigare än hon», svarade Kolbjörn.

»Hvi tvekar du då att hjälpa mig?»

»Vid det blod vi blandat med hvarandra

svär jag dig, att Gudrun skall bli din. De höge gudar höre min ed! Är du nu nöjd?» sade Kolbjörn.

»Tack för eden, fosterbroder», sade Ragnar, »men hvi är du blek, och hvi blickar du så mörkt? Hvi var dig den eden så svår?»

»Tungt är att släcka sina ögons ljus», svarade Kolbjörn.

»Ser jag rätt, så har äfven du mön kär», sade Ragnar.

»Kan fågeln, som flyger öfver elden, undgå att bränna sig? Men frukta icke, ty är mig Gudrun kär, så är du mig än kärare, och du har min ed», sade Kolbjörn.

»Jag ger dig eden tillbaka. Gilja du till mön», sade Ragnar.

»Det gör jag ej, och ej står i din makt att ge mig eden åter, ty gudarne hörde den», sade Kolbjörn.

Fosterbröderna talade nu om bästa sättet att få Svarte-Ulfs bifall till giftermålet.

»Klokast är att först vinna din moder Torgärd för saken och låta henne tala med din fader», sade Kolbjörn.

Ragnar gick in till sin moder, och Kolbjörn drog ut på jakt i skogen. Här mötte

han Gudrun, och aldrig hade hon synts honom vänare.

»Hvi blickar du så dystert, Kolbjörn?»
sporde hon.

»Ej skiner väl solen alla dagar», svarade han. De gingo bredvid hvarandra.

»Jag har en bön till dig, Gudrun», sade Kolbjörn.

»Intet, som du begär, skall jag neka», svarade hon.

»Min fosterbroder älskar dig, vill du gifva honom ditt ja-ord?»

Gudrun blef blek vid denna fråga.

»Önskar du det?» sporde hon sakta. De sågo in i hvarandras ögon och förstodo hvarandra.

»Jag har med ed lofvat att bistå honom att vinna dig», sade Kolbjörn.

»För din skull skall Ragnar Ulfsson få mitt ja», svarade hon och räckte honom handen. Kort därpå skildes de. Gudrun gick hem till sig, och Kolbjörn fortsatte sin jakt.

Men just i den stund de stått hand i hand och blick i blick, hade Ragnar sett dem. Sedan han vunnit Torgärd på sin sida, hade han gått att uppsöka Kolbjörn och funnit honom med

Gudrun. För första gången kände han misstro mot sin fosterbroder. Hade denne glömt sin ed? Skulle han bryta den och bli menedare? Det fick ej ske. Ragnar grubblade på ett sätt att lösa Kolbjörn från eden. Det fanns blott ett medel, och detta var döden.

»Är jag död, så är min broder fri och Gudrun hans», tänkte Ragnar vid sig själf, där han gick i skogen. Han hade ej sett fosterbrodern och Gudrun skiljas, han hade lämnat dem, i samma stund han upptäckt dem, och han hade sett kärlek blicka ur Gudruns öga, som varit vändt mot Kolbjörn.

Ragnar vägde sitt svärd i handen och pröfvade med fingret dess hvassa egg.

»Nog är lifvet skönt», sade han för sig själf, »men hvad kan det skänka mig nu, när jag måste misstro min fosterbroder och ej är älskad af den mö jag har kär? Höge gudar, tagen mitt blod som bot för min broders brutna ed! Nu är han fri!» Med dessa ord kastade sig Ragnar på sitt svärd.

Men då trädde Kolbjörn fram ur skogen och höjde sig öfver honom.

»Hur blef dig lifvet så tungt, att du störtar dig öfver ditt svärd som en gubbe?» sporde han.

Från skogarna och fjällen.

»Bröt du ej din ed nyss, när du stod med Gudrun i skogen?» genmälde Ragnar.

»Du borde känt mig bättre än att misstro mig», svarade Kolbjörn, »jag vann hennes ja för dig, men det båtar dig föga nu. Ditt lif förrinner med ditt blod. Hvi skulle jag lefva att se dig dö?»

Då kvad Ragnar:

»Tack för den trogna
vänskapens tårar,
sök dock ej stanna
blodet som strömmar,
lugn ser jag döden
dricka hvar droppe.
Lifvet som lyktas
lockar mig föga.
Här för min faders
felsteg jag faller,
så talte Sigyn,
spåkunnig kvinna.
Glädjas lär Gudrun,
när jag är gången!
Sätt mig i hög vid
härliga hafvet,
välkända vågor
vagge omkring mig.
Där vill jag drömma
dödssömnens långa.
Lifsblodet sinar,

sakta jag somnar.
Hälsa till höfviska,
härliga mön!
Vänligt mig vinka
gudar till Valhall,
ljusare öden
gifvas dess gäster!»

Så dog Ragnar, och Kolbjörn bar honom hem.

»Hvad bär du där för en börda, Kolbjörn?»
sporde Svarte-Ulf, som med Torgärd stod på
gården utanför sitt hus.

»Den bördan lär bringa eder sorg», sade
Kolbjörn och lade Ragnar ned på snön.

»Är du hans baneman?» sporde Svarte-Ulf
och grep hårdt om sitt svärd.

»Då hade jag väl aktat mig att bära honom
hit», sade Kolbjörn och talade sedan om Ragnars
död och orsaken därtill.

»Kallen mig hit mön», sade Ulf, och hans
ögon bådade intet godt.

Gudrun kom och med henne Sigyn.

»Icke hade jag väntat ett sådant möte med
min trolofvade», sade Gudrun, då hon blef
Ragnar varse, »hur har detta skett?»

Kolbjörn berättade det. Då trädde Sigyn
fram med hög hållning mot Svarte-Ulf och sade:

»Minns du mina ord för länge sedan, Ulf

Mårdsson? Så föllo de: Om du ej öfverger att öfva grymhet och list i stället för att göra hvar man rätt, så skall din ende son ljuta döden för sin systers skull, dig till straff! Du aktade ej på dessa ord, utan fortfor med ditt lif och trodde dig kunna trotsa ödet. Mön, som du lät utsätta i skogen, tog jag till mig, och där står hon! Gudrun är din dotter och Ragnars syster!»

»Rätt talade Kumba, då hon sade, att en varghona släpat barnet till skogs», sade Ulf.

»Vredgas ej på mig. Sitt öde undflyr ingen, ty det styres af en vis och mäktig, hvars namn jag ej vågar nämna. Men är ditt öde mörkt, så böj dig blott, då gör den mäktige det ljust!» Så sade Sigyn med låg röst liksom för sig själf och skådade med en beslöjad blick långt bort. Ulf Mårdsson sänkte sitt hufvud och teg. Ragnar låg stum och kall på snön, som skimrade i solen. Alla de kringstående tyckte sig se, huru liksom ett lyckligt leende bredde sig öfver de bleka dragen vid Sigyns sista ord.

Ragnar blef satt i hög vid hafvet, där vågorna dåna mot stranden. Ulf och Torgård togo Gudrun till sig, och hon blef dem mycket kär. När Kolbjörn giljade till henne, sade Ulf:

»Tag henne och blif mig en son i Ragnars

ställe, och blif en bättre far för dina söner än jag har varit, att ingen oskyldig må lida för dig. Mig ha tunga domar drabbat.»

Stundom gå Kolbjörn och Gudrun till Ragnars hög och höra i stjärnklara nätter underbara toner klinga därur.

Rosa Stjärna.

Rosa Stjärna hette hon. Hon föddes i den lilla låga kojans med torftak, som ligger i norr bland fjällen. Hennes kinder voro så skära som söderns fagreste rosor, och därför fick hon heta Rosa. Hennes ögon voro så klara som vinternattens stjärnor, och därför fick hon namnet Stjärna.

Man hade druckit barnsöl, och de fattiga grannarna hade gifvit sina kopparslantar som faddergåfvor. Nu var det natt, och Rosa Stjärna låg och sof på halmen i sin lilla vrå af stugan. Fadern sof, modern sof, och hela jorden sof.

På väggen strax under taket var ett fönster. Genom det blickade en strålande stjärna ned på det sofvande barnet. Stjärnans strålar blefvo allt starkare och klarare, tills de togo gestalt i trenne skinande änglar, som sväfvade ned och stodo kring halmbädden i den torftiga stugan. Rosa Stjärna log mot dem i drömmen.

Den första ängeln öga var lugnt och klart, hans panna hög och ljus, hans blick upplyft med ett uttryck af segervisshet. Han rörde vid barnets panna och sade med en röst så klar som fågelns morgonsång:

»Jag ger ditt hjärta all den ro,
som följer klippfast barnatro.
Med hoppets rosor, hvart du går,
Jag kransa vill ditt hufvudhår!»

Den andra ängeln hade ögon så varma, att de smälte hjärtats isar, så milda, att de gäfvot brottslingar hopp om förlåtelse, så sköna, att när man sett dem, kunde man aldrig glömma dem. Han rörde vid barnets panna och sade med en röst så ren och härlig som skapelsens första lofsång, då den framgått ur Skaparens hand:

»Jag ger dig *Kärlek* i din själ,
och hvad du vill skall lyckas väl.
Hvarthelst din fot i lifvet går,
där tänds en stjärna i dess spår!»

Den tredje ängeln höll sig bakom de andra båda. Han var underbart skön men hade ingen aning därom och tänkte aldrig på sig själf. När nu hans tur kom, gick han fram, lade sin hand

på barnets panna och sade med en röst lik ett fjärran, melodiskt eko:

»Jag ger dig hjärtats *Ödmjukhet*,
som ej sin egen skönhet vet.
De goda verk, hvartill du går,
du ej till värdet själf förstår!»

Sedan nu alla tre gifvit sina faddergåfvor, böjde de sina hufvuden öfver barnet och försvunno, som de kommit, i stjärnans strålar. Rosa Stjärna sof, fadern sof, modern sof, och hela jorden sof, tills morgonrodnaden uppgick öfver fjällen.

Rosa Stjärna växte upp. Hon var ett förunderligt barn. Det blef så ljust, hvarthelst hon kom. Det förnams ibland som en doft af friska rosor omkring henne. Man kunde ej se in i hennes ögon utan att sorgen lättades.

Rosa Stjärna satt på bänken utanför stugan. Fattigman gick förbi. Då skyndade hon in efter alla små slantar hon ägde och gaf honom. Det kom som en klar stråle ur hennes ögon in i hans mörka lif.

Gamla Lena Släp stretade uppför en lång backe med en knippa ved från skogen på sin böjda rygg. Rosa Stjärna kom, tog bördan på sina egna skuldror och bar den till gummans stuga. Hon gick vidare, men efter henne följde

den gamlas välsignelse och blef en klar stjärna i barnets spår. Men Rosa Stjärna visste det ej, ty hon såg sig ej om.

Far var trött, när kvällen kom. Arbetsdagen hade varit så tung. Han satte sig på stolen i stugan och stirrade in i elden på härden. Rosa Stjärna klättrade upp i hans knä, strök rynkorna ur hans panna med sin lilla mjuka hand, slog små runda armar om hans hals och log mot honom med sina klara ögon, tills äfven han log och glömde arbetets tunga.

Snöstormen hven därute i fjällen. Fadern var på jakt, och moderns hjärta darrade för honom. »Var ej rädd, mor», sade Rosa Stjärna. »Guds änglar föra nog far hem.» Och modern kände en doft af rosor i stugan.

Men Rosa Stjärna hade sett, att ofvan fjäl- len fanns en himmel, hög och blå. Hon längtade dit. »Om jag klättrar upp till fjällets topp, så når jag den nog», tänkte hon och begaf sig i väg.

Stigen var brant och lång, och Rosa Stjärna blef trött, men hon sträfvade framåt ändå. Ändt- ligen nådde hon toppen, men fann till sin sorg, att himmelens blå var lika högt öfver henne nu som i dalen. Bortom och högre än den topp, där hon stod, var en annan topp, och dit ville

hon gå. Men det bar utför och så uppför igen. Rosa Stjärna blef alltmer trött. Hon sjönk ned i mossan och slumrade in med tårar på kinden och längtan efter himmelens blå i hjärtat. Rundtomkring stod fjällvärlden i sin skönhet. Det var så tyst, så ödsligt på den plats, där Rosa Stjärna sof, då hennes fader fann henne. Han tog henne på sina starka armar och bar henne hem. Hon berättade sin missräkning, då hon ej funnit hvad hon sökt. Då sade fadern: »Vägen till himmelens blå går ej öfver lifvets ljusa höjder, barn, utan i dess gömda dalar.» Rosa Stjärna förundrade sig öfver hans ord, som hon ej rätt kunde förstå. Men hon tog tröst af dem.

»Då, far, vill jag gå i de gömda dalarna och söka vägen till himmelens blå,» sade hon förtröstansfullt.

En dag gick Rosa Stjärna ned i en djup och mörk dalgång bland fjällen. Folket kallade den dystra dälden för Vargklyftan, ty där hade bott vargar, och man var ej säker på, om de ej bodde där ännu. Men Rosa Stjärna var ej rädd för vargar. Det var så eget med henne, hon var aldrig rädd.

Hon hade på hufvudet en röd lufva med

en stor, grann tofs. Den hufvudklädnaden var hennes förtjusning, hon hade fått den af far en gång, då han kom hem från ett besök i den stora staden, som Rosa Stjärna blott hört talas om men aldrig sett.

Det var så mörkt och vildt där nere i Vargklyftan. Klippblocken hängde öfver barnets hufvud, kastade huller om buller liksom af jättehänder i en jättesträd. Mossan växte i remnorna, och dvärgbjörkarna skjöto fram ur de hårda klipporna. I botten af dalen brusade forsen fram öfver de tusende stenar, som försökte stänga dess väg. Rosa Stjärna blickade uppåt och kunde blott skönja en smal strimma af himmelens blå mellan klippblockens oregelbundna konturer. Hon undrade i sitt inre på, hvad fadern kunnat mena med att vägen dit upp till det blå gick genom gömda dalar. Rosa Stjärna tyckte sig aldrig ha varit så långt från himmelen som i denna djupa dal.

Det prasslade i snåren på andra sidan forsen, och Rosa Stjärna varseblef en trasig och smutsig pojke, som grinade emot henne från ett utsprång af klippväggen. Hoppande från sten till sten i den brusande forsen, kom han snart öfver till hennes sida.

»Det var bra, att du kom hit med den där till mig», sade han illvilligt och ryckte hastigt den röda mössan från Rosa Stjärnas huvud och satte den på sitt eget obetäckta. Därpå skyndade han ifrån henne med ett elakt skratt. Men efter blott några sekunder förbyttes skratet i ett jämmerskri. I sin ifver att se den lilla flickans snopna min hade han ej varit uppmärksam nog på hvar han satt sina nakna fötter, utan halkat på de slippriga stenarna och fallit omkull midt i forsen, hvars skummande vatten spolade fram omkring honom. Han kunde ej komma upp, då foten fastnat mellan tvenne stenar. Han måtte också ha stött sig, ty rörelse förorsakade honom smärta. Rosa Stjärna betänkte sig ej länge, utan tog af sig skor och strumpor och hoppade ut på de hala stenarna till den plats, där gossen låg. Snart nog fick hon loss hans fot. Med hennes hjälp kom han äfven till stranden. Men då var Rosa Stjärna nästan så våt som han.

Hon hjälpte honom till rätta i en bekväm ställning och förband med sin näsduk och sitt skärp ett blödande sår, som han fått i fallet. Hon torkade hans fötter med mossa och satte på honom sina egna strumpor och skor, som

torra funnos kvar på stranden. Under tiden betraktade henne pojken i smyg med en skamsen blick. Han trefvade med handen innanför jackan, tog fram den röda lufvan, som han stoppat dit, då han kommit ur forsen, och räckte henne den. Rosa Stjärna log och sade: »Du får behålla den. Jag har en annan där hemma, och du har ju ingen.» I den stunden rann den skönaste och klaraste af Rosa Stjärnas stjärnor upp. Hon såg den ej, men pojken såg den, då hon återgaf honom lufvan, han kände dess värmande strålar, då hon förband hans sår med sina egna kläder och satte sina skor och strumpor på hans nakna fötter. Han hade sett den lysa fram i samma ögonblick hon kommit till hans hjälp.

Så snart han orkade gå, följdes de åt till Rosa Stjärnas hem, ty själf hade han intet. Rosa Stjärna vände sig om mot den djupa dalen och tänkte med en suck, att hon där ej, som hon hoppats, funnit vägen till himmelen. Hon anade ej, att hon just gått på den.

Rosa Stjärna blef sjuk. En natt låg hon på sin lilla halmbädd i stugan. Vid hennes sida sutto far och mor och den fattiga pojken, som på Rosa Stjärnas bön fått stanna i hennes hem. Därute bland fjällen var så gnistrande

kallt. Norrskenet's flammor sprakade öfver halfva firmamentet och fördunklade stjärnornas sken. Blott en enda strålade klart och blickade in genom fönstret under stugutaket på Rosa Stjärna, där hon låg. Som förr en gång blefvo stjärnans strålar allt starkare, tills ur dem framträdde trenne ljusa gestalter. De sväfvade ned och stannade kring den bädd, där de stått en gång förr. Rosa Stjärna vaknade upp och log mot dem med en förklarad blick, hon sträckte sina matta händer mot dem, och i samma ögonblick kände hon sig omsluten af deras starka armar och förd uppåt. Uppåt bar det genom sprakande norrskensflammor, förbi strålande stjärnor, högt öfver den snöbetäckta jorden i sin vinterskrud, upp till allt ljusare rymder, till himmelens blå! Det klang i rymden, det klang ur fjällen, det ljud som en sång kring Rosa Stjärna i änglarnas armar!

Men i stugan var det sorg. Far och mor och den fattiga pojken hade ej förnummit något af allt det härliga som skett med Rosa Stjärna. De hade blott sett hennes sista förklarade blick och hennes sista, svaga rörelse med händerna liksom af välkomnande, men de hade ej sett hvilka hon välkomnat. Mor anade det. När

hon gråtande lutade hufvudet mot fars skuldra, sade hon: »Tror du ej det var mot sina änglar hon log?»

»Helt visst», svarade far, »de kommo för att föra henne till himmelens blå, dit hon alltid längtade.» Och så gräto de. Men ännu länge strålade de stjärnor, som sprungit upp i Rosa Stjärnas spår, fast hon själf var försvunnen upp i himmelens blå.

Solvind.

Var det den vilda jakten som flög fram i skogen, var bergakungen ute i härnad?

Furorna vajade och svajade för alla de vilda stormarna, som brusade genom dem, bräckande en gren här och en stam där. Björkarna prasslade och rasslade, då de rofgiriga vindarna slet af deras gröna blad. Bergakungen jagade, men han jagade icke skogens vilda djur, ej ovädersmolnen på himmelen, ej de tjutande stormarna, dessa alla voro hans undersåtar; nej, han jagade ljuset och lugnet, dem ville han ha bort från sitt rike. Och han tycktes segra, ty det var mörkt i de djupa skogar, det var hemskt under blytungå moln.

Barnen i torpet kröpo tätt intill elden i spisen, där mor kokade gröt till kvällsvard.

»Mamma, är det älfven eller stormen som dånar så?» frågade lill-Pär.

»Nog bådadera», svarade mor, »älfven är strid i kväll, och stormen är hård.»

»Mamma, är bergakungen ute och jagar nu?» frågade Lisa.

»Tyst barn, nämn ej bergakungen», sade mor och gjorde korstecknet, »Gud nåde alla vägfärande i kväll.»

»Mamma, hvart gick Solvind?» frågade lill-Pär, sedan han en stund under tystnad sett på gröten, som puttrade och bubblade i grytan.

»Solvind? Är hon ej här?» sade mor och såg sig om i stugan, som blott upplystes af den flammande elden på härden. Öfver golfvet flögo och fladdrade fantastiska skuggor i kapp med lågorna på spisen, men ingen Solvind syntes till.

»Hon var här nyss, men gick ut, när vi talade om bergakungen», sade Lisa.

»Ja, Gud nåde den flickan», sade mor förskräckt, »förr eller senare blir hon då tagen af trollen, så som hon springer bland deras nästen i alla väder! Bedjen för Solvinds själ, barn, ty jag fruktar, att hon är stadd i det onda, som fader Martin säger. Ingen vet, hvilka hundhedningar hon härstammar ifrån!»

»Mamma, Solvind ber aldrig till den heliga jungfrun eller helgonen», skvallrade Lisa.

»Ja, om Solvind blott vore långt härifrån, och far aldrig tagit löfte af mig på sin döds-

bädd att behålla flickan och behandla henne som mitt eget kött och blod», suckade mor och strök med afvigsidan af handen bort en tår. »Så alldeles hade hon förhäxat farstackarn med sina trolska ögon!»

Därute hade stormen och ovädret tilltagit. Blixtarna, som ljungade fram ur tjocka moln och korsade hvarandra i sicksack på firmamentet, voro de enda ljus i natten. Tack vare deras sken kunde riddaren, som färdades till häst i vildmarken denna hemska natt, någorlunda leta sig väg mellan trädstammarna. Hästen darrade i alla leder af rädsla, men hans herre talade vänligt och uppmuntrande till honom, och denna välkända röst styrkte det trogna djuret. Men plötsligt stegrade sig hästen så häftigt, att hans herre var nära att falla ur sadeln. Det prasselade ur snåren tätt intill. Riddaren förde genast handen till svärdfästet och ansträngde förgäfves sina ögon för att genomtränga dunklet. I samma ögonblick skar en skarp blixt genom mörkret, och riddaren upptäckte till sin öfverraskning, att den okände fiende han dragit svärdet emot var en underbart vacker flicka ännu i barnåren, som stod honom så nära, att hennes ljusa, för stormen fladdrande hår snuddade mot den

förskräckta hästens bog. Flickan såg på honom med stora, glänsande ögon. Synen varade blott det ögonblick som blixten brann. I nästa sekund var allt åter insvept i mörker, och den dånande åskknallen skakade luften.

Riddaren gjorde korstecknet. För visso voro alla fasans makter lösa i kväll, och den fagra skepnad, som stått honom så nära i blixstens ljus, var den farligaste af alla. Men riddaren var »en riddare utan fruktan och tadel». Han höll in sin häst och frågade strängt, vänd åt det håll, där han sett flickan: »Är du en ängel eller en djäfvul? Svara!»

»Jag är bara Solvind», svarade en silfverklar röst ur mörkret, »men är du bergakungen?»

»Bergakungen», upprepade riddaren, »hvad vill du honom?»

»Jag vill se honom. De sade nyss i stugan, att han jagar här i skogarna i kväll.»

»Men är du ej rädd för honom?» frågade riddaren.

»Nej. Gud är med mig, och han är starkare än bergakungen», svarade flickrösten.

Nej, detta barn var ingen demon. Då hade hon ej vågat nämna den Heliges namn med förtröstan. Men var hon då en ängel, sänd

till hans räddning bland stormarna i ödemarken?
Så tänkte riddaren vid sig själf.

»Hvarifrån kommer du, Solvind?» frågade han.

»Jag bor därnere i dalen vid älfven», svarade hon.

»Tror du, att jag kan få härbärke i din stuga?» sporde riddaren vidare.

»Ja, om du är riktigt säker på, att du ej är bergakungen, ty mor är så rädd för honom.»

»Nej, jag är ej bergakungen», svarade riddaren skrattande, »mitt namn, om du vill veta det, är Nils Tordsson, herre till Vågeborg. Vill du nu visa mig vägen till din mors stuga?»

»Ja», svarade flickan, och riddaren förstod af prasslet i snåren, att hon aflägsnade sig i riktning mot dalen.

»Nej håll», ropade han, » jag ser dig ju ej och kan ej följa efter dig. Antingen måste du leda hästen vid betslet eller sitta framför mig i sadeln och på så sätt styra honom.»

»Då leder jag honom», sade Solvind och trefvade sig tillbaka i mörkret. Denna gång stegrade sig ej hästen, då hon kom honom nära, utan lät sig villigt ledas af den lilla spensliga handen, som fattade tag i hans betsel.

Fot för fot bar det nu af ned åt dalen. Hvarje gång en blyxt ljungade i mörkret, fäste riddaren sina ögon på den smärta, veka flickgestalten, som gick framför honom bredvid hästens hufvud, och han tyckte sig aldrig ha sett något så utsökt fint och behagfullt, fast han rest vida omkring i fjärran länder. Ju längre ned mot dalen de kommo, ju tydligare hördes det ihärdiga, dofva bruset från älven, och snart fick riddaren vid skenet af en blyxt syn på en låg koja med torftak. Där var Solvinds hem. Först inställdes hästen i getfållan, och sedan tog Solvind riddarens hand och förde honom in i stugan.

»Här är bergakungen, mor, han begär husrum öfver natten», sade Solvind. Mor blef så förskräckt, att hon så när tappat det rykande grötfatet, som hon just bar fram till bordet, och Pär och Lisa skyndade att gömma sig i hennes kjolar.

»Guds fred härinne», hälsade riddaren, men då han såg den förskräckelse han uppväckte, skyndade han sig att tillägga med en blick på Solvind: »Det stygga barnet här narrar er blott, jag är ej något troll, utan en människa af kött och blod som ni, och hvad jag begär är skydd

undan ovädret öfver natten samt en smula mat. I skolen få bra betalt.»

Mor hämtade sig något under detta tilltal, och när riddaren aftog sin våta ryttarkappa, och när hon såg den gyllne riddarkedjan glänsa på hans bröst i eldskenet, kände hon sig stolt öfver sin höga gäst.

»Se nu, att jag är en vanlig människa», sade riddaren skrattande och blottade hufvudet inför sin ännu något misstrogna värdinna. Denna blef också lugnad, när hon mötte den ärliga blicken ur ett par stålgrå ögon, som betraktade henne med nedlåtande godmodighet. Riddaren var en ståtlig herre, högrest och kraftigt byggd, med ädla, manliga drag, hvilka buro en prägel af dystert allvar trots det leende, som för tillfället upplyste dem.

När Solvind såg honom sådan, smög hon sig helt skygg bort i en mörk vrå. Hur hade hon vågat taga honom för bergakungen och sedan tala till honom så förtroligt som hon gjort nyss?

Mor bjöd riddaren att sitta ned och dela deras kvällsvard, och han gjorde så. Pär och Lisa betraktade honom oafvändt, men höllo sig

tätt intill modern. Riddaren nickade åt dem och såg sig om i stugan.

»Hvar är Solvind?» frågade han. Solvind kröp ännu längre in i sin vrå.

»Hvad nu, är du rädd för mig? Det var du ej nyss. Kom fram, så att jag får se, hur du ser ut», sade riddaren.

Då drog Solvind det glänsande vågiga håret fram för ansiktet och lydde med dröjande steg. Riddaren skrattade och tog hennes hand i sin. Det var en liten fin, mjuk barnahand, som alldeles försvann i hans stora krigarnäfve.

»Du är ett lustigt barn», sade riddaren, »nyss i skogen, då du trodde att jag var trollet, och min skrämde häst hotade att slå sönder dig med sina hofvar, då var du ej rädd, men nu i varma stugan med mor och syskon omkring dig vågar du ej ens se på mig.»

Uppmuntrad af hans vänliga ton såg Solvind upp. För andra gången fick riddaren tillfälle att blicka in i dessa stora, mörka, underbara barnaögon, som utöfvade en så mäktig tjuskraft öfver honom. Han kände en längtan att tämja detta vackra, vilda barn och få dessa ögon, hvilka nu blott ville se ned, att blicka in i hans lugnt och förtroendefullt. Men has-

tigt släppte han flickans hand. »Är det för en riddare att längta efter en blick af en liten fattig vildunge i skogarna? När allt kommer omkring, är där kanske ändå något slags trolltyg med henne», tänkte han halft förargad.

Efter kvällsvarden gick man till sängs. Riddaren sof i kammaren, de öfriga i dagligstugan.

Hela natten fortfor den vilda jakten därute i skogarna. Stormens dån och älvens brus skakade luften som jättevaggsånger och skulle nog hållit riddaren vaken, om ej dagens långa ridt uttömt hans krafter. Han föll i en välbehöflig sömn.

Tidigt mot morgonen hade han en underlig dröm. Han tyckte att Solvind stod bredvid honom med fingret på läpparna och ett hemlighetsfullt uttryck i ögonen, som om hon vetat något, men ej velat yppa det. Med andra handen pekade hon bort mot en hög, mörk skog, där träden susade på ett mystiskt sätt. När riddaren såg dit, tyckte han sig skymta en graf därinne i dunklet och på grafven ett lysande kors och på korset stod med eldskrift ett namn, som en gång varit honom kärt. Han ville rusa dit, men Solvind hejdade honom, då hon lade sin hand på hans arm och pekade mot himlen.

Just i detta ögonblick vaknade riddaren och satte sig upp och såg sig omkring, väntande att se Solvind bredvid sig. Men han var ensam. Därutifrån hördes stormarnas sus och prasslet af de höga fuornas grenar, när de slogo mot stuguväggen.

Riddaren lade sig åter, men kunde ej somna. Drömmen stod så lefvande för honom. Hvad betydde den? Hade Solvind något att göra med hans flydda ungdomslycka? Hvad samband fanns mellan henne och det älskade namn han sett på den ensliga grafven i den djupa skogen? Riddaren beslöt att stanna i denna obygd för att utforska allt om Solvind. Det ärende han skulle uträtta för sin regerings räkning var fullgjordt, och han försummade intet med att stanna här.

När riddaren på morgonen kom ut i dagligstugan, höll mor på att tända upp eld. Pär och Lisa sofvo ännu i sin vrå, men Solvind syntes ej till. När riddaren frågade efter henne, fick han blott en mistrogen, forskande sidoblick till svar. Men han lät ej afskräcka sig utan upprepade sin fråga.

»Hon är väl ute och springer i skogen efter vanan», sade mor kort.

»Hvad gör hon där?»

»Det veta trollen, icke jag.»

»Tycker ni ej om ert barn?» frågade riddaren.

»Jag har bara två egna barn, och det kan vara nog», svarade mor och kastade en blick mot det hörn, där Pär och Lisa sofvo.

»Hvem's barn är då Solvind, om hon ej är ert?» frågade riddaren.

»Det vet jag ej», ljöd svaret i en trumpet ton.

»Men hur kommer det sig, att hon är här hos er?»

»Gubben ville det. Och sedan han dött, har hon fått stanna. Han hade henne med sig en gång i stället för villebråd, då han varit på jakt i skogen.»

»Men hur fann han henne?»

»Ja, hur finner man ett gråtande barnkräk i skogen?»

»Hur gammal var hon?»

»Jag vet ej, men hon kunde både tala och förstå. Lisa där är väl, som hon var då.»

Riddaren funderade på de upplysningar han tilltvungit sig. Att mor helst ej ville tala om sitt vackra fosterbarn, förstod han af hennes i

kort ton afgifna svar. Hvarför hon hyste agg mot barnet kunde han ej förstå. Kanske var det därför, att hennes egna vid jämförelsen med Solvind alldeles fördunklades. Helt visst såg hon med förargelse det stora intresse riddaren fattat för det vackra, okända barnet, under det att han ej tycktes ägna en tanke åt hennes båda. Han upphörde för tillfället att tala om Solvind och frågade i stället om trakten däromkring och fick veta, att några timmars väg nedåt älfven var en klosterby belägen, där han kunde få husrum för nästa natt.

»Kanske Solvind, när hon kommer hem, kan visa mig vägen?» frågade han.

»Nog kan hon.»

»Får hon då?»

»Får! Försök så gärna att hindra solstrålen och att hålla tillbaka vinden, som att hejda den ungen, om hon vill i väg någonstädes.»

Riddaren steg upp och gick att se om sin häst. När han trädde in i fällan förundrade han sig öfver att ej höra den trogna springaren gnägga vid ljudet af hans steg, som den alltid brukade. Men hästens intresse var upptaget på annat sätt. Där stod Solvind, smekande det

vackra djuret, som synbarligen var alldeles förtjust i henne.

»God morgon, Solvind», hälsade riddaren, glad vid hennes åsyn. Hon vände sig om och såg på honom med ögon strålande af barnslig glädje.

»Åh om jag finge rida på honom bara ett enda litet steg», bad hon ifrigt. Riddaren smålog.

»Det kan du väl få», sade han, »kanske du vill följa mig en bit på väg, när jag reser om en stund?» Då drog en skugga af missräkning öfver flickans nyss så glada ansikte.

»Skall du redan resa härifrån?» frågade hon sorgset.

»Gör det dig ledsen?» frågade riddaren rörd.

»Ja», svarade Solvind.

»Känner du vägen till klosterbyn?» frågade riddaren och strök sakta med handen öfver det gullglänsande håret.

»Ja, men jag går den aldrig ända fram. Fader Martin bor där, och honom tycker jag inte om. När han kommer hit ibland, gömmer jag mig alltid.»

»Hvarför tycker du då inte om fader Martin?»

»Han är så svart och stygg och vill tvinga mig att tala om för honom allting, som jag tänker på, och när jag gör det, blir han ond och säger, att jag tänker gudlösa tankar. När jag talar till Gud, så får jag inte säga hvad jag vill, utan långa tråkiga böner, som fader Martin lär mig. Hvar gång han varit här blir mor strängare mot mig än förut.»

»Men Solvind, i mitt sällskap är du väl ej rädd att möta fader Martin? Om jag lofvar att beskydda dig, vågar du då visa mig vägen till klosterbyn?»

»O, ja! Får jag rida då?» utropade barnet med ens glad igen.

»Det får du visst», svarade riddaren hjärtligt.

Det var förunderligt, huru fullt och klart dessa djupa barnaögon återspeglade hvarje skiftning i själen. Uttrycket växlade ständigt.

Om en stund var riddaren färdig till afresa. Han betalade rundligt, hvilket kom den tvära värdinnan att betydligt stråla upp, men när han sedan satte Solvind i sadeln för att själf gå bredvid och hålla i betslet, såg hon misslynt ut.

»Det vore bättre att ni fore ensam, herr riddare, och låte flickungen vara», sade hon.

»Hvarför det? Är ni rädd, att hon ej skall hitta hem?»

»Nej, jag menar för er egen skull, det står aldrig rätt till med det barnet . . .» Här hejdade hon sig för riddarens stränga blick.

»Spar på sådana ord», sade han skarpt och aflägsnade sig med Solvind utan någon afskeds-hälsning.

En stund bortåt gick han sedan tyst med pannan i djupa veck. När han äntligen såg upp på Solvind, satt hon där alldeles hänryckt af glädje, med de båda små händerna begrafna i hästens man. Hon nästan höll andan af förtjusning öfver det splitternya nöjet att få sitta på en hästrygg och komma framåt utan att gå själf. Riddarens hjärta betogs af en innerlig ömhet för detta vackra, öfvergifna barn, som just för sin trolska skönhets skull sväfvade i en fara, hvarom hon ej själf hade en aning. Fostermoderns häntydan vid afskedet och den synbara afvoghet, som hon hyste för sin skyddsling, samt hvad barnet berättat om munken, hade gjort riddaren uppmärksam på denna fara. Ett så skönt och sällsamt barn, snart ungmö, hvars föräldrar ingen kände, och som blifvit funnet i skogarna, var ju ett nästan själfskrifvet offer för

vidskepelse och fanatism. Hur lätt skulle hon ej kunna bli dömd och dödad som häxa? Själf var riddaren nog ej alldeles fri från sin tids vantro, och han hade svårt att värja sig för den föreställningen, att det låg något öfvernaturligt i den tjuskraft Solvind utöfvade på honom, men han föraktade sig själf för denna misstanke och kände, att han måste hålla af detta förtjusande barn, om hon än sjufaldt vore en häxa.

»Hvad brukar du roa dig med, när du springer i skogen om dagarna?» frågade han. Hon såg på honom och smålog.

»Åh, jag har så mycket att göra», svarade hon, »jag sjunger med fåglarna, leker kura gömma med solstrålarna, springer i kapp med vinden och berättar sagor för ekorrarna, när de sitta och säga: »tjo, tjo» på trädgrenarna, och när ingen kan höra mig, så talar jag med Gud och med min hvita mamma.»

»Din hvita mamma, hvem är hon?» frågade riddaren. Solvind betraktade honom misstroget.

»Om jag säger dig det, så kanske du som fader Martin förbjuder mig att tala vid henne och befäller mig tala med den heliga jungfrun och sankta Birgitta i stället?»

»Det lofvar jag dig, att jag icke skall»,

sade riddaren, »säg mig blott hvem din hvita mamma är!»

»Det är *min* mamma», sade Solvind sakt.

»Hvar bor din hvita mamma, hvart går du för att träffa henne?»

»Jag talar med henne i skogen, hon ligger där, men så djupt under mossan, så att jag kan inte se henne. Hon är nog inte kvar under mossan längre, ty hon har gått till Gud. Men hon hör nog hvad jag säger, fast jag inte kan höra hvad hon säger. Och hvad jag säger till Gud hör hon också, då hon är hos honom.»

»Var det länge sedan din hvita mamma gick ifrån dig?» frågade riddaren och såg upp i Solvinds ansikte.

»Ja, så länge sedan, men jag glömmer aldrig hvad hon sagt. Ofta kommer hon till mig, när jag drömmer.»

»Hvad har hon sagt till dig, som du aldrig kan glömma?» sporde riddaren och lyssnade uppmärksamt, när Solvind, glad att få tala om sin hvita mamma, berättade allt hvad denna sagt, hur hon brukat tala om Frälsaren och himmelen och hur däruppe är. Riddaren blef alltmer tankfull och undersam till mods.

»Hvad hette din hvita mamma?» frågade

han med spänd ifver. Solvind såg förvånad på honom.

»Hon hette mamma, förstås.»

»Ingenting mera?»

»Nej, hvad mera skulle hon heta?» frågade Solvind nästan förnärmad.

»Hvarför kallar du henne din hvita mamma?» frågade riddaren.

»Hon var så vit så här omkring», svarade Solvind och förde handen öfver sina rosenkinder,» och allra vitast var hon den kvällen hon gick till Gud. Det var samma kväll Pärs och Lisas far fann oss i skogen. Min hvita mamma var så trött och hade lagt sig ned, då hon inte orkade gå längre. Sedan blef hon det vitaste hon någonsin varit och så tyst och kall och rörde sig ej mer. Då kom far och sade, att hon var död och bäddade åt henne djupt under mossan, så att hon riktigt skulle få hvila sig. När jag ville lägga mig hos henne, fick jag det ej för far, och då grät jag så mycket, så att jag inte kunde se på en lång stund, och när jag äntligen kunde det, så låg där jord och mossa högt öfver min hvita mamma. Far sade, att nu hade hon gått till Gud.»

»Och sedan, Solvind, hvad gjorde far med dig?» frågade riddaren, när barnet tystnade.

»Sedan tog han mig med sig hem. Han var alltid så snäll emot mig, men så gick också han till Gud, och han gick samma väg som min hvita mamma. Han blef lika hvit och tyst och kall som hon, och så lade de honom också djupt ned i jorden, och sedan kom han aldrig tillbaka. Säg, måste alla som vilja gå till Gud stiga så djupt ned i jorden först? Måste vi det också?»

»Helt visst, Solvind», svarade riddaren allvarsamt. Om en stund frågade han: »Hvar är det ställe, där din hvita mamma hvilar under mossan?»

Solvind pekade mot höjderna, som tornade upp sig öfver älfedalen, där de båda färdades fram. Landet höjde sig i klippafsatser, utsprång och vågiga kullar den ena öfver och bortom den andra mot den blå rymden, där hvita skyar ännu jagades af stormen. Det susade mäktigt i de höga skogar, som milsvidt, så långt ögat nådde, betäckte de vågiga kullarna. Riddaren följde riktningen af flickans finger och tänkte på sin dröm.

Gömde dessa ödsliga skogar stoftet af henne, som han älskat så högt men förorättat djupt

och sedan med ånger och oro sökt i långa år? Och Solvind, var hon hans och hennes barn, detta barn, som han blott anat, men om hvars tillvaro han aldrig fått visshet? Skulle då hans unga maka lefvat flera år utan att han fått höra ett ord ifrån henne? Och skulle hon verkligen aldrig nämnt hans namn för barnet? Skulle hon varit så djupt sårad i sin kärlek?

Riddaren föll i djupa tankar. Den ena tafelan efter den andra från det förflutna upprullade sig för hans inre syn. Så lefvande stod för honom den dag, då han första gången sett henne, som sedan blef hans maka. Det var i det sköna Frankland. Han räddade en ung flicka undan en hotande fara och förälskade sig i henne från första stunden. Det dröjde ej länge, förrän hon blef hans hustru och följde honom öfver hafvet till hans hemland, det gamla Sverige, till hans fädernegods Vågeborg. Huru lyckliga hade de ej varit här en tid bortåt, tills hans svartsjuka, ack, så oförtjänt, vaknat för att till sist behärska honom mot hans vilja. Hur hade han ej plågat henne och ständigt gjort henne förebråelser, men ej för sådant hvarför han i sitt hjärta anklagat henne, utan för allt annat, hvarvid han egentligen ej fäst den ringaste vikt.

Det värsta var, att han begynt förebrå henne den tro, hvori hon blifvit uppfostrad och vid hvilken hon troget fasthöll. Hon var nämligen af waldensisk släkt och waldensisk tro. För sent hade riddaren insett, att det var genom hans biktfaders skickligt och fint hopsmidda lögner, som misstrons frö såtts och burit frukt i hans själ och helt visst äfven i hans unga hustrus.

Ej förrän hon var borta fick han visshet om hennes oskuld. Då hjälpte det ej, att han gnisslade tänderna i raseri och nedkallade förbannelse öfver alla präster och munkar, hans unga maka var försvunnen och kunde ej återfinnas. Hon hade smugit sig bort från slottet en natt och kvarlämnat ett bref till honom, däri hon sade sig vilja återvända till sitt hemland och sina trosförvanter, då hon tydligt såg, att hon blifvit en börda för sin make. Hon ville dock förlåta honom och bedja för honom.

Det var likt henne att handla så, stolt och ömtålig som hon var. Ingen hade sedan sett henne, ingen visste hvad som blifvit af henne och det barn hon ännu burit under sitt hjärta vid tiden för sin flykt. Riddaren hade genom sökt hela Frankland och sedan återvänt till sitt hemland för att söka där, men allt förgäfves.

Var det möjligt, att han nu häruppe i öde-
marken skulle finna hvad han förgäfves sökt
kring världen, sin förlorade makas spår? Och
Solvind, kunde hon vara hans barn? Då vore
ju den dragningskraft hon utöfvade på honom
fullt förklarlig.

Han såg upp. Men hvad var detta? Så
djupt hade han varit försjunken i sina dystra
minnen, att han förgätit allt omkring sig. Visser-
ligen hade han med hästens tyglar kastade öfver
armen fortsatt sin vandring på de slippriga
strandstenarna utmed älven, men han hade ej
en enda gång sett upp. Därför blef han ej litet
förskräckt, när han nu fann sadeln tom och
intet spår af flickan rundt omkring. Han stan-
nade och ropade hennes namn upprepade gånger.

»Solvind», svarade eko svagt, långt ur sko-
gen. En liten ekorre hoppade vigt på de vajande
grenarna, nyfiket tittande på den ståtliga riddaren
och hans vackra häst. Stormen susade något
mildrad i trädtopparna, älven sjöng sin djupa,
entonica melodi, och solskenet föll skarpt och
klart mellan träden, men af Solvinds fladdrande
hår och glänsande ögon syntes ej en skynt.

»Solvind! Solvind!»

Men Solvind hördes ej af. Riddaren und-

rade, om han borde återvända eller fortsätta. Kanske hade hon fallit af hästen och skadat sig? Troligare var dock att den lilla vildungen velat spela sin tråkige riddare ett spratt. Kanske var hon helt nära och roade sig åt hans förskräckelse, kanske också att hon sprungit i förväg till klosterbyn för att öfverraska honom där? Det var ej långt kvar dit ned, och riddaren fortsatte sin väg.

När han kom fram fann han, att nattens vilda stormar farit illa med byn och trakten där omkring. Flera träd voro omkullblåsta, taket var delvis ryckt från ett par af de bräckliga stugorna, och den lilla smula säd, som växte på ägorna, var alldeles nedpiskad af hagelskurar.

Folket i denna trakt var fattigt, vidskepligt och vildt. De olyckor gårdagens och nattens oväder åstadkommit hade upprört de hetsiga sinnena. Man sökte efter orsaken till helgonens vrede och trodde sig ha funnit den. Naturligtvis var det den gudlösa häxungens skull! Den gudlösa ungen fick ej längre tålas! Hon måste gripas och kastas i älfven, där den var som djupast och stridast! Naturligtvis skulle hon flyta — hon var ju en häxa — och sedan skulle hon brännas! Så skulle himlens vrede sonas

och vidare olyckor afvändas från denna fattiga trakt!

»Till häxan! Till häxan!» Det var lösen. Så ropade den larmande hopen, som från byn kom riddaren till mötes. Han höll in sin häst. En hemsk aning genombäfvade honom.

»Hören på, godt folk, hvart ämnen I er?» sporde han.

Hopen stannade. Några stirrade häpna på honom, andra hälsade vördnadsfullt, men några af de mest upphetsade fortforo med sina rop och skrik.

»Till häxan! Till häxan! Hon skall kastas i älfven och visa sin oskuld eller brännas! Det är hon som frambesvurit ovädret i natt! Om vi ej döda henne, så skall hon bereda vår undergång! Till häxan! Till häxan!»

Och hopen fortsatte uppåt, utefter älfven. Riddaren hade upptäckt i skaran en mager munk med skarpa drag och fanatiskt glödande blickar. Han gick i spetsen och uppeldade de andra, underblåsande deras ifver.

»Hvem är munken?» frågade riddaren en halfvuxen pojke, som såg ut att följa med egentligen blott af barnslig nyfikenhet.

»Fader Martin», svarade pojken.

»Och häxan, som I söken, hvad är hennes namn?»

»Solvind.»

Nu behöfde riddaren ej veta mer. Han höjde sin röst och tilltalade folkhopen i afsikt att lugna den och förmå den att afstå från sitt företag. Men då hördes munkens stämma:

»Hören honom ej! Den onde talar ur hans mun! Flyn honom! Han har mött häxan i skogen och fallit offer för hennes trollkonster! Flyn honom! Till häxan! Till häxan!»

Hopen stämde in i munkens ord, och riddaren öfverröstades. Men denne betänkte sig ej länge utan sporrade sin häst och red midt in i folkhopen, skingrande den åt alla håll. Riddaren drog sitt svärd och siktade efter munken, men denne gled undan hugget, ropande: »Grip honom!»

Och riddaren såg väl ett dussin seniga armar utsträckas för att efterkomma uppmaningen. Han värjde sig med svärdet men satte åter sporrarna i hästens sidor och galopperade ifrån sina fiender uppåt älfven, samma väg han kommit. Aldrig i sitt lif hade han flytt, men nu gjorde han det för Solvinds skull. Hennes räddning berodde på hans lif och frihet. Nu gällde det

blott att finna henne och rycka henne undan hennes grymma bödlar.

Snart hade han lämnat den larmande hopen bakom sig. Ropen trängde knappt längre till hans öra. Då kom han att kasta blicken upp i ett träd, som stod helt nära, där han färdades fram, och se, då mötte honom Solvinds ögon, som med barnslig skälmaktighet betraktade honom genom grenarnas gröna barr.

»Solvind», ropade han förtjust och styrde hästen dit, där hon var. Vig som en ekorre klättrade hon ned ur trädet och flydde inåt skogen. Riddaren följde efter.

»Solvind, Solvind, stanna», ropade han ängsligt. Men hon stannade ej, och nu tog hon riktningen ned åt klosterbyn, sina bödlar till mötes. Hon var så vig och lätt, men riddarens häst stapplade på den oländiga marken och kunde ej följa så snabbt. Nu hördes tydligt de vilda ropen där nedifrån.

»Solvind», ropade riddaren nära förtviflan. Skulle hon då rusa rakt i fördärfvet? Nej. Där stod en grupp af knotiga enar. När Solvind ilade in bland dem, grepo deras barriga grenar tag i hennes fladdrande lockar och hejdade hennes flykt. Hon sjönk på knä och sökte ifrigt

lösgöra sig men trasslade blott in sig ännu värre. Nu hann riddaren fram.

»Solvind, hvarför flyr du mig, din enda vän», sade han med af ifver darrande stämma, medan han hjälpte henne loss. De gröna barren sletos af sina grenar för att kvarstanna i svallet af gullglänsande hår, så att Solvind, när hon ändtligen blef fri, såg ut som en skogsprinsessa, krönt af skogen själf.

»Hvarför flyr du mig?» frågade riddaren.

»Jag vet ej», svarade flickan med nedslagna ögon och flämtande andedräkt.

Nu hördes ropen allt tydligare. Förföljarna voro nära.

»Solvind, mitt barn», sade riddaren och tryckte flickan tätt till sitt bröst, »hör du dina fienders rop? De vilja döda dig, men jag skall rädda dig! Min häst är stark, och du är lätt som en fjäder, han skall ej känna sin dubbla börda. Kom med mig upp i sadeln, så fly vi in i skogen! Skogen skall gömma min dufva för de vilda hökarna!»

Riddaren svängde sig upp i sadeln och red bort med Solvind i sin famn.

Hon såg på honom med stora, förvånade ögon.

»Hvilka vilja döda mig?» frågade hon.

»Fader Martin och det vilda folket i klosterbyn», svarade riddaren.

»Men hvarför?»

»För dina ögons skull», svarade riddaren.

»Mina ögon», upprepade barnet, »hvad ondt ha de väl gjort?» Och hon förde handen öfver dem för att upptäcka orsaken. Riddaren svarade ej, blott kysste det vackra barnet, som lutade sig mot hans bröst.

»Solvind, hvarför flydde du mig nyss?» frågade han.

»Jag vet ej. Först bara för ro skull, men sedan blef jag rädd, när du följde efter och ropade så underligt.»

De hade nu aflägsnat sig alltmer från älfven, dess brus hördes ej, och hvad bättre var — de vilda ropen trängde ej längre fram till dem. Förföljarna hade fortsatt mot väster uppför älfdalen till stugan, där Solvind bott, men riddaren hade styrt sin häst upp mot skogshöjderna rakt åt söder.

Nu förnummo de två i sadeln inga andra ljud än den lugnade vindens sus i granarna, fåglarnas sång och insekternas surr. Skogen doftade starkt af barr och kåda, när middagssolens

strålar baddade på träden. Hästens hofvar sjönko ned i den mjuka, våta mossan vid hvarje steg. Riddaren lät honom nu gå fot för fot. Själft satt han tyst, försjunken i den rogifvande stämning, som härskade i skogen och kändes så välgörande efter den spänning han nyss erfarit.

Äfven Solvind satt tyst med det lockiga hufvudet lutadt mot riddarens bröst så tryggt och förtroendefullt, som om hon känt honom i all sin tid och aldrig flytt vid ljudet af hans röst. Men de stora, trolska ögonen, som varit nära att bringa henne döden, blickade lifligt, fulla af vaket intresse, in bland trädstammar och snår, så att intet af hvad som passerade där undgick henne. Hvarje liten fågel, som satt och pillade sina fjädrar, hvarje liten lemmel eller råtta, som kilade bland markens stenar, hvarje spindel, som spann sitt nät, och hvarje ekorre med svansen i krum fick en intresserad blick ur dessa vackra barnaögon.

Hvar gång riddaren såg på flickan vid sin barm — och det gjorde han ofta — blef det så förunderligt vekt och varmt därinom. Tänk om hon vore hans eget barn! Hur skulle han ej då mot henne godtgöra allt hvad han brutit mot hennes mor! Men hur skulle han få viss-

het? Här fanns ju ej ett enda bevis, blott gissningar och förmodanden.

Nu reste Solvind på hufvudet och såg sig omkring.

»Här var det min hvita mamma gick till Gud», sade hon lugnt.

»Hvar?» sporde riddaren hastigt och höll in sin häst.

»Där under granen lade henne far», sade Solvind och pekade mot en stor, väldig gran, en skogens jätte, som stod i mossan och sträckte ut sina barriga grenar så tätt och så långt, att det var skymning under dem trots den ljusa dagen. På ett ställe därunder höjde sig marken lik en grafkulle. Solvind hoppade ned ur sadeln och lade sig på grafven, lutande sin rosiga kind mot mossan, såg upp till riddaren och sade:

»Härunder!»

Riddaren följde efter barnet, och den trötta, hungriga hästen sänkte hufvudet och begynte beta hvad han kunde finna på marken.

»Känn så mjuk mossan är», sade Solvind och borrhade ned hufvudet ännu mer däri. Vid denna rörelse gled en guldkedja, som hon burit under klädningen, upp, och ett dyrbart smycke,

som hängde vid kedjan, blef synligt. När riddaren blef varse smycket skiftade han färg.

»Hvarifrån har du fått detta?» frågade han, häftigt upprörd.

»O, du tar det väl ej ifrån mig», utbrast Solvind förskräckt och sökte föra undan riddarens hand, som hade fattat smycket.

»Nej, nej, jag skall visst ej taga det! Men säg mig fort, hvarifrån du fått det!»

»Min hvita mamma bar det alltid, och innan far lade ned henne här, tog han af henne kedjan och hängde den om halsen på mig. Min hvita mamma gaf bort allt hvad hon hade för mat, när vi voro mycket fattiga ibland, men den här ville hon aldrig ge bort. Men hvad är det åt dig? Du är ju nästan så hvit som min hvita mamma var! Du tänker väl inte gå ned till henne under mossan? O, om du gör det, så tag mig med!»

Och Solvind slog ängslig båda sina armar om riddaren, där denne knäböjde i djup sinnserörelse på sin försvunna makas graf. Han drog henne tätt till sig och såg henne in i ögonen.

»Solvind, jag är din far», sade han långsamt, »jag är din hvita mammas make. Kedjan med smycket, som du bär kring halsen, fick

hon af mig i det fjärran Frankland den dag, då hon blef min. Har hon aldrig nämnt mitt namn för dig? Har hon aldrig talat till dig om din far.»

Solvind blickade full af förvåning på riddaren och tycktes ej kunna fatta hvad han sade. Först sedan han upprepat sina frågor, svarade hon:

»Min hvita mamma lärde mig be för min far hvarje dag, att de mörka andarna skulle gå ur hans hjärta, och det har jag fortsatt med, också sedan hon gått ifrån mig, men hon sade aldrig min fars namn.»

»Bad hon för mig?» frågade riddaren och såg ned mot jorden, som om han med blicken velat genomtränga den och frånrycka den skatten, som den så svartsjukt dolde.

»För dig», upprepade Solvind frågande. Hon tyckte, att riddaren blifvit så underlig.

»Ja, för mig. Har du ej förstått, att jag är din far? Jag var din hvita mammas make.»

Nu förstod Solvind.

»Är du min far? Men hvarför lämnade du då min hvita mamma?»

»Jag lämnade henne ej, hon lämnade mig», sade riddaren med djup smärta.

»Hvarför gjorde hon det? Jag tycker så mycket om dig och vill aldrig lämna dig! Hur kunde hon göra det?» Och Solvind slog armarna om riddarens hals och lutade sin kind mot hans.

»Hon blef förd bakom ljuset liksom jag. Lögnen dref sitt spel med oss, onda andar skilde oss», svarade riddaren bittert.

Solvind såg på honom. Hennes klara ögon lyste af ömhet och deltagande, hon sökte efter tröst för honom.

»Min hvita mamma är hos Gud nu, och där bo bara änglar, så inga onda andar kunna skilja er längre», sade barnet.

Riddaren såg upp.

»Du har rätt», sade han och kysste henne, »kring din hvita mamma hos Gud finnas inga onda andar. Men de lura kring oss, så att vi måste sluta oss tillsammans emot dem och i Guds kraft slå oss igenom, tills också vi få komma dit upp!»

Ännu en stund dröjde riddaren vid sin makas graf. I jättegrenen, som skuggade öfver den med sina grenar, ristade han med svärdsudden den älskades namn, såsom han i drömmen sett det på det lysande korset.

Sedan fortsatte han sin färd med Solvind. De redo många dagar. Men så en vacker höst-afton, när solen sjönk bakom skogen i väster, såg Solvind från höjden af en kulle för första gången hafvet. Med förtjusta blickar skådade hon ut öfver dess oändliga, lugna yta, som glänste i kvällsolens ljus. Där nere, ett stycke från stranden, höjde sig en ståtlig riddarborg med tinnar och torn och vallar och löpgrafvar. Det var Vågeborg. Tätt tryckt intill sin faders bröst, red Solvind en stund därefter öfver vindbryggan in i sina fäders borg.

Samma afton framställde riddar Nils sin älskling inför sina underhafvande, förklarande henne vara hans dotter och arfvingen till allt hans gods.

Solvind blef inom kort allas älskling och härskade oinskränkt med kärlekens spira. Det fanns ej en på hela det vidsträckta godset, som ej med glädje skulle gått i döden för henne.

Ofta om vinterkvällarna sitta riddaren och hans fagra dotter framför den öppna spisen i slottsgemaket och blicka in i flammorna. Då tala de ofta om Solvinds hvita mamma och söka gemensamt i heliga boken den väg, som leder

till Gud. Och båda ha de så funnit en djupare mening i Solvinds barnsliga fråga, om alla, som vilja gå till Gud, måste stiga djupt ned i jorden. Ja, ned måste man stiga, djupt ned och bli till stoft inför Gud. Då räcker Han ut sin hand och upprättar den djupt böjde och blir allt för den, som intet är i sig själf. Det är uppståndelsen redan här.

Men uppe i vildmarkerna, där riddar Nils fann sin dotter, talar man om den förtrollade flickan, som med sin blick förhäxat så mången och senast den ståtliga riddaren, hvilken så hastigt och oväntadt uppträd i obygderna för att lika hastigt försvinna samtidigt med den trolska häxan, den dag då hon skulle oskadliggjorts.

Och djupt inne i de ödsliga skogarna står den höga jättegranen och breder ut sina lum-miga grenar öfver grafven därunder. När någon gång en stråle från sol eller måne lyckas genom-tränga de barriga grenarna, lyser den på ett namn i barken. Vinden susar om kvällen i den gamla granen. Då ljuder som en sång därur, en sång om hur lifvets sorger och strider dock kunna ändas i en evig frid för det hjärta, som förstår Guds kärleks hemlighet.

De lägsta grenarna vaja för vinden och slå sakta mot den mjuka mossan på grafven, men så tyst och ljudlöst, ty ännu är ej tid att väcka den döda.

Allegori.

En yngling vandrade genom världen. Hans panna var hög och ren. Han bar sitt hufvud högt, ja stolt. Hans blick var genomträngande, allvarsam och dyster. Håret var mörkt, hyn blek. Hans ande var forskande, intet undgick dess uppmärksamhet. Ynglingens namn var Tanken.

Han hade vandrat vida, han sökte Gud. Än tyckte han sig skönja Honom, än omgafs han af det djupaste mörker. Han hade grubblat i filosofiens mysterier. Förgäfves hade han sökt lösa det mänskliga lidandets gåta. Motsatserna, som mötte honom öfver allt, hade bragt honom till förtviflan. Nu irrade han mellan djupa afgrundsbranter. Långt, långt därnere hörde han vanvettets och dödens forsar brusa.

I denna hemska trakt mötte han en ungmö. Hon var skön men tycktes lidit mycket. Dräkten hade ursprungligen varit hvit, men var nu sönderrifven och nedsmutsad. Växten var mjuk,

vek och spänstig. Underbarast af allt voro de djupa, outgrundliga ögonen. Deras uttryck växade ständigt. Än lyste därur passionernas glöd, än skimrade fram en stilla glädje, ett djupt vemod, en tung sorgsenhet. Ibland irrade blicken skygg omkring, ibland hvilade den vid något föremål med en mild, smekande värme. Men bakom alla dessa skiftningar förrådde sig en sökande, orolig längtan.

»Hvem är du?» frågade Tanken.

»Jag är Känslan», svarade mön.

»Hvart ämnar du dig? Hvad söker du?»

»Jag söker Gud. Jag har irrat så vida i världen men icke funnit honom än. Jag sökte honom i den jordiska kärlekens lustgård. Där fläckades min hvita dräkt, och Gud fann jag ej. Jag sökte honom i barnets lekar, i ungdomens drömmar, i medelålderns verksamhet, i ålderdomens minnen, öfver allt. Ibland tyckte jag mig skönja hans drag, men de voro så beslöjade och skymdes strax undan, innan jag hann fatta dem. I musiken, poesien, i alla de sköna konsterna sökte jag honom, men däröfver hvilat jordiskt stoft, däri fann jag blott en aning om Gud, men icke honom själf. Jag hörde att Han skulle finnas med sin tröst i sorgen, i li-

dandet. Jag gick dit, men hu, jag ryste blott därför och flydde, vågade ej stanna för att söka. Nu har jag kommit hit, trodde jag skulle förås men mötte dig, och mitt mod börjar återkomma. Kan du föra mig härut?»

Känslan såg på honom så bedjande, så varmt. Tanken fattade Känslans hand.

»Också jag har fått nytt mod, sedan jag mötte dig. Kom, tillsammans skola vi kanske finna vägen. Hvar för sig hade vi förgåtts.»

De gingo hand i hand. Det ljusnade.

»Se, se», ropade Känslan, »där skönjas hoppets gröna ängar! Kom, låtom oss hvila där!»

De gjorde så. Och där nalkades dem ett underskönt barn. Det hade Tankens rena panna, Känslans varma blick. Båda funno sina vackraste drag skönt och harmoniskt förenade i barnets. På pannan stod tecknadt dess namn: Tron. Och barnet var himlaboret.

»Detta barn skall föra oss till Gud», sade Känslan med en plötslig ingifvelse.

Tanken log tviflande. »Skulle ett barn förmå, hvad ej vi förmått? Skall det leda oss, i stället för vi det?»

»Ja, kom blott, låtom oss vårda det och följa det», sade Känslan hänförd och räckte Tanken handen.

»Ja, jag vill föra eder till Gud. Jag ser Honom, och jag känner vägen. Men båda måsten I följa, ensam kan ingen af eder finna Honom eller vårda mig», sade Tron med ett leende så ljusst, så segervisst, att Tankens tvifvel smälte bort, och Känslans hänförelse växte.

De begåfvo sig af för att finna Gud. Tron igenkände Hans spår öfver allt där ingendera af de båda andra under sina förra irrfärder anat dem. När vägen tycktes dem slut, fattade Tron deras händer och förde dem framåt. När det mörknade omkring dem, hviskade Tron: »Det har ej fara, jag ser i mörkret, här går vägen». När de blefvo oense, var det alltid Tron som förlikte dem. Under umgänget med detta barn blef Tanken mer och mer upphöjd, Känslan mer och mer ren. Vid Trons tal om Gud och vid åsynen af Guds spår i världen växte kärleken inom dem och ökades deras ifver att finna Gud.

Till sist nådde de dödens flod, och där bortom skimrade himmelens rike.

Tanken gladdes. Nu skulle han finna Gud

och lösningen på alla lifvet gåtor. Känslan bäfvade för döden men längtade till himlen, blickade skygg på floden vid sina fötter men jublande mot de strålande portarna därbortom.

Tron fattade deras händer, ledde dem öfver flodens forsande vatten på en bro, som ingen kände utom Tron, den enda väg som ledde öfver dödens flod. Bron var byggd af Jesu Kristi kors. De kommo öfver och klappade på evighetens portar, som sprungo upp. De fördes därin och skådade Gud!

Känslan kastade sig jublande till hans fötter, Tanken drack Hans vishet och fick hvarje gåta löst. De sågo sig om efter barnet. Det stod där inför Guds tron. På pannan stod ett nytt namn: Åskådande. Barnet var skönare, större och lyckligare än förr. Skönast var blicken, fäst med oändlig kärlek vid honom, som satt på tronen.

Så hade människotanken och människokänslan efter långa irrfärder, förenade med hvarandra genom tron, funnit Gud.

Pris: 1 kr. 50 öre.

